

КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«Степовий навчально-виховний комплекс
«Загальноосвітня школа I-III ступенів – дошкільний навчальний
заклад»
Миколаївської сільської ради Дніпровського району
Дніпропетровської області»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор
Н.М.Світлична

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
КОМУНАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ
«Степовий навчально-виховний комплекс
«Загальноосвітня школа
I-III ступенів – дошкільний навчальний заклад»
Миколаївської сільської ради Дніпровського району
Дніпропетровської області»
на 2020 - 2021 навчальний рік

с. Степове

A decorative illustration at the bottom of the page featuring a large, detailed pine cone in the center, surrounded by several large, vibrant autumn leaves in shades of orange, red, and brown. To the left of the pine cone is a cluster of small, bright red berries on dark stems.

Зміст

Вступ.....	4
Розділ I. Загальні відомості про КЗ «Степовий НВК» - дошкільний	
підрозділ.....	6
1. Пріоритетні напрямки роботи закладу.....	7
2. Тривалість навчального року.....	7
3. Мережа груп.....	7
4. Режим роботи закладу.....	7
Розділ II. Кадрове забезпечення.....	8
Розділ III. Матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності.....	9
1. Структура розвивального середовища	9
2. Навчально-методичне забезпечення освітнього процесу.....	11
Розділ IV. Мета та завдання реалізації освіти на 2020-2021 н.р.....	11
Розділ V . Реалізація змісту освіти.....	13
1. Освітні програми, які реалізуються в ЗДО.....	13-15
2. Робочий план	15-16
Розділ VI. Інструментарій реалізації освіти.....	17
1. Планування освітнього процесу.....	17
2. Види діяльності.....	17
3. Форми організації освітнього процесу.....	18
4. Види і типи занять.....	18
5. Інноваційна діяльність.....	19
Розділ VII. Завдання та результати освітньої діяльності	
Ранній вік.....	19-25
Молодший вік.....	25-34
Середній вік.....	35-49
Старший вік.....	50-66
Розділ VIII. Модель випускника закладу дошкільної освіти.....	66-68

Вступ

Освітня програма – це єдиний комплекс освітніх компонентів, спланованих і організованих закладом дошкільної освіти для досягненнями результатів навчання (набуття компетентностей, визначених Базовим компонентом дошкільної освіти).

Програма розроблена відповідно до вимог законів України «Про освіту», «Про дошкільну освіту», Базового компонента дошкільної освіти в Україні та Концепції Нової української школи.

Освітня програма містить:

- загальний обсяг навантаження та очікувані результати навчання здобувачів освіти;
- перелік, зміст, тривалість і взаємозв'язок складових освітнього процесу згідно освітніх ліній Базового компонента дошкільної освіти, логічну послідовність формування ключових компетентностей;
- форми організації освітнього процесу;
- опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти.

Зміст освітньої програми передбачає:

- формування основ соціальної адаптації та життєвої компетентності дитини;
- виховання елементів природодоцільного світогляду, розвиток позитивного емоційно-ціннісного ставлення до довкілля;
- утвердження емоційно-ціннісного ставлення до практичної та духовної діяльності людини;
- розвиток потреби в реалізації власних творчих здібностей.

Мета і завдання освітньої програми:

- турбота про здоров'я, емоційне благополуччя та своєчасний всебічний розвиток кожної дитини;
- створення в групах атмосфери гуманного та доброзичливого ставлення до всіх вихованців, що дозволяє рости їх товариськими, добрими, допитливими, ініціативними особистостями, які прагнуть до самостійності і творчості;
- максимальне використання різноманітних видів дитячої діяльності, їх інтеграція в цілях підвищення ефективності освітнього процесу;
- творча організація (креативність) освітнього процесу;
- варіативність використання навчального матеріалу, дозволяє розвивати творчість у відповідності з інтересами і здібностями кожної дитини;
- шанобливе ставлення до результатів дитячої творчості;
- єдність підходів до виховання дітей в умовах дошкільного навчального закладу і сім'ї;
- забезпечення наступності дошкільної та початкової школи, що виключає розумові та фізичні перевантаження у змісті освіти дітей дошкільного віку, забезпечує відсутність тиску предметного навчання;
- організація психолого-педагогічної підтримки вихованців у відповідності з їх віковими та індивідуальними особливостями і схильностями, розвиток здібностей і творчого потенціалу кожної дитини як суб'єкта відносин з самим собою, іншими дітьми, дорослими та світом;

- забезпечення психолого-педагогічної підтримки сім'ї та підвищення компетентності батьків у питаннях розвитку освіти, охорони і зміцнення здоров'я дітей;

- корекційно-розвивальна робота, що забезпечує своєчасну спеціалізовану допомогу в освоєнні змісту навчання і корекцію вад дітей в умовах закладу дошкільної освіти;

- підвищення професійної майстерності педагогів дошкільної освіти.

Досягнення цієї мети забезпечується шляхом формування таких ключових компетентностей:

- здоров'язберезувальна;
- особистісно-оцінна;
- родинно-побутова;
- соціально-комунікативна;
- природничо-екологічна;
- предметно-практична;
- художньо-продуктивна;
- ігрова;
- сенсорно-пізнавальна;
- математична;
- фонетична;
- лексична;
- граматична;
- діалогічна;
- монологічна;
- мовленнєва;
- комунікативна.

Розділ І.
Загальні відомості
про КЗ «Степовий НВК» - дошкільний підрозділ

Повна назва закладу	КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «Степовий навчально-виховний комплекс «Загальноосвітня школа І-ІІ ступенів – дошкільний навчальний заклад» Миколаївської сільської ради Дніпровського району Дніпропетровської області»
Код ЄДРПОУ	
Юридична адреса закладу	52050, Дніпропетровська обл., Дніпровський р-н, с. Степове, пров. Шкільний,2
Електронна адреса	Verizka2tania@ukr.net
Прізвище, ім'я, по батькові директора закладу	Світлична Надія Миколаївна
Проектна потужність	25 місць
Кількість груп	1 група - різновікова
Мови навчання	Українська
Режим роботи закладу	Режим роботи закладу: 7 ³⁰ – 18 ⁰⁰ . Вихідні дні: субота, неділя, святкові дні.

1. Пріоритетні напрямки роботи закладу

Пріоритетні напрямки роботи закладу: фізкультурно-оздоровчий, пізнавальний

2. Тривалість навчального року

Навчальний рік у закладі починається 1 вересня і закінчується 31 травня наступного року, оздоровчий період – з 1 червня по 31 серпня.

3. Мережа груп

У 2021-2022 навчальному році укомплектовано 1 група (20 вихованців):

Група (№, назва)	Вік	Спеціальні групи	Кількість дітей за списком
«Сонечко»	середній		
Всього	Дошкільний вік		
	передшкільний вік		

Розділ II. Кадрове забезпечення

Педагогічними кадрами та обслуговуючим персоналом заклад дошкільної освіти укомплектований згідно зі штатним розписом. Загальна кількість працівників - 13 осіб, з них 4-педагогічні працівники: заступник директора, 2 вихователя, музичний керівник, 1 - медичний працівник, 9 осіб обслуговуючого персоналу.

Вищу освіту мають 1 педагог, два педагога отримують повну вищу освіту.

Якісний склад педпрацівників

Посада	Категорія					Пед. звання
	Спеціаліст вищої категорії	Спеціаліст I категорії	Спеціаліст II категорії	Спеціаліст	Без категорії	
Заступник директора				1		
Інструктор з фіз-ри					1	
Музичний керівник				1		
Вихователь					2	
Всього				2	3	

Згідно з перспективним планом проходження курсів підвищення кваліфікації протягом 2020 – 2021 навчального року заплановано направити на курси при КЗВО «ДАНУ» ДОР»: заступника директора Бахмат Т.В., вихователя Білоконь М.М.

Розділ III.

Матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності

Матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності дошкільного підрозділу перебуває на достатньому рівні, чому сприяє систематична робота у цьому напрямку адміністрації закладу. Усі приміщення дошкільного підрозділу відповідають санітарно-гігієнічним нормативам та сучасним вимогам.

Освітнє середовище закладу наповнене відповідно до «Примірного переліку ігрового та навчально-дидактичного обладнання для закладів дошкільної освіти», затвердженого наказом МОН від 19.12.2017 р. № 1633. Безпечність умов у закладі створено відповідно до вимог листа МОН України від 14.02.2019 р. № 1/11-1491 «Щодо організації роботи та дотримання вимог з питань охорони праці та безпеки життєдіяльності у закладах дошкільної освіти».

Розвивальне середовище закладу:

- 1 групова кімната повністю обладнані меблями, дидактичними та методичними посібниками, ігровим, розвивальним матеріалом згідно вимог;
- музично-спортивна зала,

Структура предметно-розвивального середовища груп

Групова кімната закладу має декілька центрів діяльності, в яких знаходиться багато різноманітних матеріалів та ігор.

Основними центрами є:

- центр мистецької діяльності
- ігровий центр
- центр математики/маніпулятивних ігор
- центр природознавства
- мовленнєвого розвитку
- центр сенсорики (для групи раннього віку)

Середовище організовано так, щоб кожна дитина мала можливість займатись улюбленою справою. Розміщення матеріалу згідно з центрами дозволяє дітям об'єднуватися в підгрупи за інтересами. Ігрове середовище не запрограмоване, отже надає можливість для експериментів, конструювання, театралізованої діяльності.

Центр математики. У цьому центрі є ігри, які допомагають дітям вчитися співставляти і з'єднувати, рахувати, класифікувати й розкладати по категоріях; створювати свої власні ігри і розвивати навички мовлення, посібники з цифрами, розвивальні ігри з цифрами, геометричними фігурами, на формування знань про колір, розмір. Заняття в цьому центрі допомагають дітям розвивати свої інтелектуальні здібності, слабку моторику і координацію очей та рук. Тут також розвиваються суспільні навички через спільну роботу, обговорення та розв'язання проблем.

Центр мовленнєвого розвитку має книжки і матеріали для вироблення навичок слухання й письма. Тут знаходяться друковані літери, слова, мнемотаблиці,

розвивальні ігри мовленнєвого напрямку, схеми для складання описових розповідей, ребуси, головоломки, перфокарти. Знаходяться матеріали, що стимулюють розвиток мовленнєвої активності дітей – різні ілюстрації, картинки певної тематики, музичний центр для слухання казок. Дітям пропонується створювати власні книжки та вигадувати, розігрувати і слухати оповідання.

Центр мистецької діяльності заохочує дітей до розвитку й використання їх власної творчості та отримання задоволення від користування новими матеріалами і тактильних занять. До матеріалів у цьому центрі можуть належати фарби, папір, ножиці, фломастери, різнокольорова крейда, тканина і шматочки різних матеріалів для склеювання й ліплення, трафарети, зразки робіт. Цей центр стимулює розвиток творчості, вербального і невербального спілкування, самосвідомості, слабкої та сильної моторики й інтелектуальних вмінь.

Центр гри з кубиками містить кубики різного розміру й форми для створення уявних або пізнаваних форм(наприклад, будинки, міста, ферми, зоопарки. Діти вивчають багато різних речей, будуючи конструкції з кубиків. Розвиваються математичні навички, розширюється мислення, підвищується вміння розв'язувати соціальні проблеми. Використовується творчість і розвивається концентрація.

Центр природознавства використовується для прямого відображення цікавості дітей до явищ природи і знайдених фізичних об'єктів. Тут знаходяться кімнатні рослини, рекомендовані програмою розвитку дітей, магніти, збільшувальне скло, пружини, ваги, мензурки, великий вибір природних матеріалів, обладнання для проведення дослідів, картотеки дослідів, різні моделі явищ природи, ілюстрації пори року, календар природи, щоденники спостережень, тощо. Цей центр діяльності часто може змінюватись у відповідь на зміну інтересів, зміну пори року чи для тематичних занять.

Кожний центр стає лабораторією для ініціативи, творчості та уяви дітей.

Види діяльності не обмежуються окремими центрами. Можливість гнучкого використання матеріалів забезпечує визначення змісту програми у відповідності з інтересами дітей.

Центри діяльності дають право вибору галузей навчання та матеріалів. Теми або проекти започатковуються і плануються вихователем, виходячи з інтересів дітей, і можуть включатися у відповідні центри діяльності. Групова кімната завжди має бути облаштована таким чином, щоб надати дітям можливість вибору центрів діяльності та різноманітних матеріалів.

Навчально-методичне забезпечення освітнього процесу

Для програмно-методичного забезпечення освітнього процесу використовуються навчальні видання, рекомендовані Міністерством освіти і науки України для використання в закладах дошкільної освіти у 2019/2020 навчальному році (лист МОН від 10.06.2019 № 1/9-365 «Про переліки навчальної літератури, рекомендованої Міністерством освіти і науки України для використання у закладах освіти у 2020/2021 навчальному році»).

Для успішного вирішення завдань освітнього процесу заклад забезпечений методичною літературою на 80%.

Розділ IV

Мета та завдання реалізації освіти на 2020-2021 н.р.

Орієнтуючись на основний зміст діяльності дошкільного навчального закладу, а також на аналіз кінцевих результатів роботи у 2019-2020 навчальному році, враховуючи основні тенденції розвитку сучасної дошкільної освіти в регіоні, Програми обласного науково-методичного проекту *«Освітні стратегії соціалізації особистості громадянського суспільства»*, пріоритетними напрямками діяльності на 2021-2022 навчальний рік вважатимемо:

1. Створення умов для збереження та зміцнення фізичного, психічного і духовного здоров'я дітей з раннього віку, формування ціннісного ставлення до життя, власного здоров'я та здоров'я інших людей як до найвищої індивідуальної та суспільної цінності;
2. Формування різнобічно розвиненої, духовно багатой, оптимістично та патріотично налаштованої особистості, починаючи з перших років життя дитини і завершуючи її вступом до школи.
3. Продовження роботи над пріоритетною проблемою дошкільного закладу *«Соціалізація дітей дошкільного віку в сучасному освітньому просторі»*.
4. Розробка проектів, спрямованих на розвиток соціальної компетентності дошкільників.
5. Сприяння створенню системи інформаційно-методичного забезпечення освітнього процесу, заснованої на застосуванні нових інформаційних технологій.

Завдання роботи:

- узагальнення перспективного педагогічного досвіду;
- підбиття підсумків роботи педагогічного колективу з проблеми соціалізації дошкільників;
- аналіз матеріалів моніторингу;
- підготовка підсумкового заходу (конференція, методичний фестиваль тощо);

Відповідно до Інструктивно-методичних рекомендацій *«Щодо організації діяльності закладів освіти, що забезпечують здобуття дошкільної освіти у 2020/2021 навчальному році»* на основі аналізу роботи за рік з урахуванням виявлених проблем і потреб закладу у 2020–2021 навчальному році освітній процес в закладі направлений на розв'язання таких проблем:

1. Формування у дітей старшого дошкільного віку звичок, моделей поведінки, що відповідають потребам сталого розвитку.
2. Формування мовленнєвих компетенцій дошкільників засобами інноваційних педагогічних технологій.
3. Забезпечення наступності між дошкільною та початковою ланками освіти в рамках впровадження концепції *«Нової української школи»*.

Основні завдання на оздоровчий період:

- Створення умов, які забезпечують охорону життя та здоров'я дітей, попереджають захворюваність та травматизм.

- Спрямування діяльності ЗДО на організацію змістовного, різноманітного буття дітей з метою забезпечення їхнього оздоровлення, активного відпочинку, закріплення, уточнення, розширення запасу набутих знань, уявлень про навколишній світ, збагачення досвіду застосування практичних умінь, навичок у процесі різних видів дитячої діяльності.
- Реалізація системи заходів, спрямованих на оздоровлення та фізичний розвиток дітей, їх моральне виховання, розвиток допитливості та пізнавальної активності, формування культурно-гігієнічних і трудових навичок.
- Здійснення педагогічної та санітарної просвіти батьків з питань виховання та оздоровлення дітей влітку.

Розділ V

Реалізація змісту освіти

В освітньому процесі закладу зміст інваріантної складової Базового компоненту дошкільної освіти забезпечується через **комплексна програма розвитку, навчання і виховання дітей дошкільного віку «Соняшник»**

Мета освітньої програми «Соняшник» - є виховання серця, душі, тіла й розуму, творчої, щасливої дитини. Вона передбачає реалізацію основних ідей видатних учених минулого і сучасності, що стосується положень особистісно зорієнтованого, ціннісного та компетентнісного підходів щодо розвитку, навчання і виховання дітей дошкільного віку.

Завдання програми - закласти основи здоров'я, забезпечити фізичний, духовний, моральний, естетичний, емоційний та інтелектуальний розвиток особистості дошкільника, а саме:

- 1) Виховати здорову дитину, сформувавши у неї мотивацію до здорового способу життя і безпечної поведінки;
- 2) Закласти моральний фундамент на основі загальнолюдських, моральних, духовних, громадянських, екологічних, естетичних цінностей;
- 3) Розвивати інтелект у процесі різних видів дитячої діяльності, враховуючи ідеї видатних українських педагогів минулого та сучасності, основні засади народної дидактики, передові педагогічні технології.
- 4) Забезпечити розвиток емоційно-чуттєвої сфери дитини та формування емоційно-ціннісного ставлення до навколишнього світу.
- 5) Розвивати творчі здібності дитини, здатність до самопізнання своїх можливостей.
- 6) Підготувати дитину до шкільного навчання згідно з її показниками готовності до школи.

Інваріантна складова також реалізується через **парціальні програми**:

- програма з фізичного виховання дітей раннього та дошкільного віку «Казкова фізкультура» (М.М. Єфименко);
- парціальна програма національно-патріотичного виховання дітей дошкільного віку «Україна – моя Батьківщина» (О. Каплуновська);
- програма з основ здоров'я та безпеки життєдіяльності дітей дошкільного віку «Про себе треба знати, про себе треба дбати» (Л.В. Лохвицька);
- програма з морального виховання дітей дошкільного віку «Скарбниця моралі» (Л. Лохвицька)

У закладі працюватимуть **гурток**:

- гурток іноземної мови «Перлінка»

Робота в гуртках за інтересами дітей у ЗДО, є самостійною додатковою організаційною формою освітнього процесу. Її **мета**: задовольняти потреби й зацікавленості дитини до певного виду діяльності, розвивати її природні, загальні та спеціальні здібності; активізувати дитячу творчість, своєчасно виявляти обдарованість. Заняття в гуртках за інтересами переважно планується в другій половині дня. Тривалість гурткової роботи – 30 хв.. День проведення гурткової роботи визначено у розкладі занять групи.

**Робочий навчальний план
на 2020-2021 навчальний рік**

Види діяльності за освітніми лініями	Кількість занять на тиждень за віковими групами			
	раннього віку (від 2 до 3 років)	Друга молодша (від 3 до 4 років)		Середня (від 4 до 5 років)
	«Карапуз»	«Перлинка»	«Ромашка»	«Сонечко»
Ознайомлення із соціумом	1	2	2	
Ознайомлення з природним довкіллям	1	1	1	2
Художньо-продуктивна діяльність (музична, образотворча, театральна, тощо)	4	4	4	5
Сенсорний розвиток	2	-	-	-
Логіко-математичний розвиток	-	1	1	1
Розвиток мовлення і культура мовленнєвого спілкування	2	3	3	3
Здоров'я та фізичний розвиток	2	3	3	3
Загальна кількість занять на тиждень	10	11	11	12
.....				
.....				
Додаткові освітні послуги на вибір батьків (у тому числі діяльність за освітніми лініями варіативної складової Базового компоненту, гуртки, платні послуги)	-	-	-	2
Максимальна кількість занять на тиждень	10	14	14	16
Максимальна допустиме навчальне навантаження на тиждень дитину (в астрономічних годинах)	1,4	3,5	3,5	5,3

Види діяльності за освітніми лініями	Кількість занять на тиждень за віковими групами		
	Середня (від 4 до 5 років)	Старша (від 5 до 6 років)	
	«Капітошка»	«Антошка»	«Дзвіночок»
Ознайомлення із соціумом	2	3	3
Ознайомлення з природним довкіллям	2	2	2
Художньо-продуктивна діяльність (музична, образотворча, театральна, тощо)	5	5	5
Сенсорний розвиток	-	-	-
Логіко-математичний розвиток	1	2	2
Розвиток мовлення і культура мовленнєвого спілкування	3	3	3
Здоров'я та фізичний розвиток	3	3	3
Загальна кількість занять на тиждень	12	15	15
.....			
.....			
Додаткові освітні послуги на вибір батьків (у тому числі діяльність за освітніми лініями варіативної складової Базового компоненту, гуртки, платні послуги)	2	2	2
Максимальна кількість занять на тиждень	16	20	20
Максимальна допустиме навчальне навантаження на тиждень дитину (в астрономічних годинах)	5,3	8,3	8,3

Реалізація програми передбачає врахування принципу інтеграції освітніх ліній у відповідності з віковими можливостями і особливостями вихованців.

Розділ VI. Інструментарій реалізації освітньої програми

1. Планування освітнього процесу

Планування освітнього процесу здійснюється за блочно-тематичним принципом, що рівномірно розподіляє види активності дитини протягом дня в залежності від бажань та інтересів дітей (включає планування за темою двох тижнів та дня) та видами діяльності, що відповідають віковим особливостям.

2. Види діяльності

Набуття різних видів компетенцій дитиною дошкільного віку відбувається в різних видах діяльності: ігровій - провідній для дітей дошкільного віку; руховій; природничій; предметній; образотворчій, музичній, театральній, літературній; сенсорно-пізнавальній і математичній; мовленнєвій; соціокультурній та ін.

3. Форми організації освітнього процесу

Для організації навчально-пізнавальної діяльності дітей перевага надається **занятійній та проектній моделі** організації освітнього процесу. Для проведення підсумкових занять використовується **середовищна модель** організації освітнього процесу.

Заняття проводяться, починаючи з 3-го року життя.

Тривалість спеціально організованих занять становить:

- у молодшій групі – не більше 15-20 хвилин;
- у середній групі –20-25 хвилин;
- у старшій групі –25-30 хвилин.

Тривалість перерв між заняттями – не менше 10 хвилин.

Планування також включає наступні організовані форми освітньої роботи:

- *організована ігрова діяльність* – дидактичні, сюжетно-рольові, режисерські, рухливі, конструкторсько-будівельні, розвивальні, народні, театралізовані ігри, ігри-драматизації тощо;

- *організована навчально-пізнавальна діяльність* – спостереження, віртуальні подорожі, екскурсії у природу й соціум, квести, пізнавально-розвивальні бесіди, дидактичні ігри, елементарні досліди й дитяче експериментування у повсякденному житті, індивідуальна робота;

- *організована трудова діяльність* – індивідуальні і групові трудові доручення, чергування, колективна праця, господарсько-побутова праця, самообслуговування, праця в природі, художня праця;

- *організована художньо-продуктивна діяльність* – образотворча, музична, літературна, театралізована діяльність, розваги, свята, індивідуальна робота;

- *організована комунікативно-мовленнєва діяльність* – спеціальні мовленнєві заняття, бесіди, розмови, створення і розв'язання певних освітніх ситуацій, спілкування, індивідуальна робота;

- *організована рухова діяльність* – заняття з фізичної культури, музики, різні форми організації дитячої праці, рухливі ігри, фізкультурні свята, розваги, ранкова, пальчикова гімнастика і гімнастика пробудження після денного сну, фізкультурні хвилинки, динамічні паузи тощо.

Самостійна діяльність дітей у дошкільному підрозділі носить як індивідуальний, так і груповий (колективний) характер.

Форми організації самостійної діяльності: ігрова, пізнавальна, трудова, художня, рухова, комунікативна, мовленнєва тощо.

4. Види і типи занять

У освітньому процесі використовуються різні типи і види занять, а також міні-заняття упродовж дня.

Типи занять:

- фронтальні заняття (вся група);
- групові заняття (до 15 дітей);
- індивідуально-групові заняття (до 8 дітей);
- індивідуальні заняття (1-4 дітей).

Види занять:

- комплексні заняття;
- тематичні заняття
- комбіновані заняття
- домінуючі заняття
- сюжетно-динамічні заняття
- інтегровані заняття

5. Інноваційна діяльність

Для підвищення якості освітнього процесу у закладі дошкільної освіти запроваджуються:

інноваційні освітні технології:

- Теорія розв'язання винахідницьких завдань (ТРВЗ) Г. Альтшуллера
- Технологія «Психолого-педагогічне проектування» Піроженко
- Елементи міжнародної програми «Крок за кроком»
- Методика «Лялька як персона»
- Елементи міжнародної програми фінансової грамотності «Афлатот»
- Методика «Школа успіху» Г.Р. Кандибура
- Технологія інформаційно-ігрової творчості Н. Гавриш.
- Мнемотехніка Г. А. Чепурного
- «Числа та їх таємниці» Г.А.Чепурного
- Методика асоціативних карт
- Розвивальні ігри Б. Нікітіна
- Елементи методики сенсорного виховання за М. Монтессорі;
- Інформаційно-комунікативні технології

інноваційні здоров'язберезувальні технології:

- «Театр фізичного фізичного розвитку та оздоровлення» М. Єфименка
- Елементи казкотерапії
- Кольоротерапія
- Психогімнастика
- Гімнастика пробудження
- Дихальна гімнастика
- Зорова гімнастика
- Пальчикова гімнастика
- Самомасаж

Розділ VII. Завдання та результати освітньої діяльності

Розвиток, навчання і виховання дітей 4-го року життя

Освітня лінія	Зміст	Освітні завдання	Показники компетентності
«Розвиток і виховання тіла»	Гігієна	<ul style="list-style-type: none"> • Ознайомлення з органами та частинами тіла та їх назвами. • Формування елементарного розуміння важливості названих органів тіла для людини та бережного ставлення до них. • Розширення знань про бережне ставлення до органів тіла. • Розвиток бажання дотримуватися правил особистої гігієни. 	<p><i>Має уявлення:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Про корисність щоденних занять фізкультурою, гімнастикою, загартування, ходіння босоніж та здоровий спосіб життя; ➤ Про правила безпечної поведінки з різними предметами, тваринами, рослинами; ➤ Про сигнали світлофора й елементарні правила дорожнього руху. <p><i>Розпізнає:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Дії, спрямовані на користь здоров'я; сигнали світлофора. <p><i>Називає:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Частини тіла, їх призначення, основні рухи; ➤ Елементарні правила безпечної поведінки у природному, соціальному та предметному довкіллі. <p><i>Діє:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Зіставляє та порівнює частини тіла людини з казковими персонажами; ➤ Дотримується правил гігієни, самостійно користується гігієнічними засобами, столовим приладдям; ➤ Чітко виконує основні рухи, комплекси загальнорозвивальних вправ, завдання, визначені для занять та інших форм з фізичного виховання; ➤ Діє відповідно до правил пішоходів на пішохідній доріжці.
	Розпорядок дня	<ul style="list-style-type: none"> • Закріплення уявлення про складники розпорядку дня та їх роль у зміцненні здоров'я. • Вдосконалення вміння зіставляти частини доби з відповідними складниками розпорядку дня. 	
	Харчування	<ul style="list-style-type: none"> • Ознайомлення з назвами страв, що їх споживають діти, переконання у їх корисності для здоров'я. • Закріплення назв овочів і фруктів на столі, їх сенсорних характеристик. • Навчання правил поведінки за столом та культури споживання їжі, висловлювання вдячності за спожиту страву. 	
	Рухова діяльність	<ul style="list-style-type: none"> • Привчати дітей до систематичного виконання вправ ранкової гімнастики. • Заохочення дітей до виконання завдань на заняттях з фізичного виховання, чіткого виконання вправ під час фізкультхвилинок тощо. 	
	Безпечна поведінка	<ul style="list-style-type: none"> • Ознайомлення з правилами безпечної поведінки з різними предметами, підкреслюючи корисність кожного з них і шкоду для здоров'я. 	

Розвиток і	Люби ближнього свого, як	<ul style="list-style-type: none"> • Виховання любові до себе, навколишнього світу. • Формування усвідомлення того, що батьки – найрідніші люди, які турбуються про дитину. 	<p><i>Має уявлення:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Про родинне оточення, елементарні права та обов'язки членів родини, зокрема й
------------	--------------------------	---	---

	Патріотичне виховання	<ul style="list-style-type: none"> • Прищеплення інтересу до мовленнєвого етикету , обрядових свят. • Формування елементарних уявлень про землю, у якій живемо. • Навчання милуватися красою всього, що є навколо нас і що сприймає око дитини. 	<p>дитини;</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Про співчутливе, доброзичливе, турботливе ставлення одне до одного, однолітків, об'єктів природи; ➤ Про стать (хлопчик – дівчинка); ➤ Деякі звичаї, календарно-обрядові свята; ➤ Про такі моральні категорії, як ввічливість, чуйність, товариськість, співчуття, милосердя.
	Соціалічне виховання	<ul style="list-style-type: none"> • Збагачення знань про родину та її членів, їхні дружні взаємини, взаємодопомогу. • Формування навичок встановлювати гармонійні доброзичливі контакти з соціальним оточенням, культури спілкування, соціальної поведінки в різних видах діяльності під час взаємодії з дорослими та дітьми. 	<p><i>Розпізнає:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Членів родини за їхніми соціальними ролями, статтю; ➤ Добрі звички, позитивні та негативні вчинки у довір'ї.
	Моральне виховання	<ul style="list-style-type: none"> • Привчання дітей до щоденного ввічливого вітання, спілкування. • Формування відповідальності за своє здоров'я, безпеку та життя. • Заохочення дітей до проявів самостійності у пізнанні нового в довколишньому світі та самостійну реалізацію набутих знань, умінь, навичок. • Виховання таких гуманних почуттів, як доброта, чуйність, товариськість, співчуття, милосердя. 	<p><i>Називає:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Своє ім'я та імена членів родини, деякі звичаї, традиції, обряди, трудові дії, предмети, вчинки.
	Зовнішньоестетична вихованість	<ul style="list-style-type: none"> • Ознайомлення з етичними мовними нормами, ввічливим звертанням до дорослих та однолітків. • Формування елементарних уявлень про красу поведінки. • Розвиток мотивів суспільної корисності. • Сприяння розвитку таких почуттів, як бажання працювати для інших, приносити користь рідним та друзям. 	<p><i>Діє:</i></p>

	Естетичне виховання	<ul style="list-style-type: none"> • Формування навичок естетичного сприйняття творів мистецтва. • Навчання дітей помічати красу природи у всій її багатобарвності та милуватися її об'єктами. • Формування вміння сприймати предметне середовище всіма органами чуття з позицій їх краси. • Зосередження уваги на зовнішньому вигляді дітей. Формування бажання дотримуватися охайності та чистоти одягу, взуття тощо. • Ознайомлення з правилами ввічливої культурної поведінки та заохочення до їх дотримання. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Активно пізнає довкілля і дотримується правил поведінки в ньому та в найближчому соціумі; ➤ Виявляє інтерес до звичаїв, традицій, обрядів, бере участь у святкових дійствах, що відбуваються в родині, дитячому садку, в селі (місті); ➤ Дотримується етичних засад спілкування та чемної поведінки у громадських місцях, емоційно реагує на красу довкілля.
	Трудове виховання	<ul style="list-style-type: none"> • Використання малих жанрів фольклору у формуванні мотивації до праці. • Ознайомлення з працею дорослих, трудовими обов'язками працівників закладу дошкільної освіти. • Виховання бажання працювати. • Розвиток навички самостійного одягання і роздягання, дотримуючись повної доцільної послідовності. 	
	Правове виховання	<ul style="list-style-type: none"> • Ознайомлення дитини з власними правами • Розвиток навички обстоювати свої права. 	
	Економічне виховання	<ul style="list-style-type: none"> • Формування елементарних навичок бережного ставлення до предметів, речей, матеріалів, обладнання, довкілля тощо. • Формувати елементарне понятті про гроші 	
	Екологічне виховання	<ul style="list-style-type: none"> • Виховання інтересу до об'єктів природи та формування бережного ставлення до них (не ламати, не витоптувати, не смітити у природному довкіллі). 	
	Статеве виховання	<ul style="list-style-type: none"> • Навчання дітей співвідносити себе з певною статтю (хлопчик – дівчинка). 	

«Мовленнєво-комунікативний розвиток»	Лексика	<ul style="list-style-type: none"> • Збагачення словника завдяки введенню в активне мовлення дітей нових слів. 	<p><i>Має уявлення:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Що кожен предмет, явище, дія позначаються словом; ➤ Про узагальнювальні, пестливі слова; ➤ Правильну артикуляцію звуків [ж, з, ш, р] у словах; ➤ Узгодження слів у реченні; ➤ Ввічливі форми спілкування. <p><i>Розпізнає:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Інтонації (окличні, питальні, розповідальні); ➤ Звуки мовні та немовні; ➤ Розрізняє поняття «звук» і «слово», розуміє та використовує узагальнювальні слова; ➤ Ввічливі форми звернення, вітання, прощання. <p><i>Називає:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Словами предмети, явища, дії. <p><i>Діє:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Складає описові розповіді, переказує знайомі тексти з допомогою дорослих, навідних запитань, передає свої враження від почутого або побаченого; ➤ Вступає у контакт з дорослими, дотримуючись правил мовленнєвого етикету, використовуючи мовні та позамовні засоби; ➤ Чітко вимовляє звуки та знаходить їх місце у словах; ➤ Виконує вправи на мовленнєве дихання; ➤ Узгоджує слова у реченні; ➤ Закінчує речення, розпочаті вихователем; ➤ Інсценує під керівництвом дорослого невеликі поетичні і прозові тексти.
	Фонетика	<ul style="list-style-type: none"> • Розширення знань про мовленнєвий апарат. • Навчання розрізняти на слух близькі за звучанням, але різні за значенням слова. 	
	Виразність мовлення	<ul style="list-style-type: none"> • Розвиток мовленнєвого дихання, інтонаційної виразності мовлення. • Навчання користуватися у мовленні, залежно від мовленнєвої ситуації, розповідною, питальною та окличною інтонаціями. 	
	Зв'язне мовлення	<ul style="list-style-type: none"> • Заохочувати дітей до складання з допомогою дорослих описових розповідей про іграшки, овочі, фрукти, дії товаришів, власні та сюжетні відповіді-розповіді за змістом сюжетних картинок та за уявою. • Спонування до переказування текстів з допомогою дорослого. 	
	Спілкування	<ul style="list-style-type: none"> • Навчання дітей ввічливо спілкуватися, використовуючи мовні та позамовні засоби і дотримуючись правил мовленнєвого етикету. • Спонування до переказування текстів з допомогою дорослого. 	
	Художня література та фольклор	<ul style="list-style-type: none"> • Прищеплення інтересу та любові до книг, естетичного сприймання змісту художніх та фольклорних текстів. • Ознайомлення з книгами, різними жанрами фольклору, жанрами художньої літератури. • Навчання дітей відповідати на запитання за змістом, вивчення деяких із них напам'ять. • Заохочення до проявів висловлення власної думки з приводу прочитаного. 	
Сенсорний розвиток	<ul style="list-style-type: none"> • Розвиток зорового, слухового, смакового, нюхового та дотикового аналізаторів; • Активізація дітей до пізнання навколишнього світу всіма органами чуття і на основі цього засвоєння ними сенсорних характеристик предметів і явищ. 	<p><i>Має уявлення:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Про те, що кожна людина має власне ім'я, належить до певної статі та національності; ➤ Про дитячий садок та його працівників; ➤ Про правила поведінки вдома, у дитячому садку та громадських місцях з дорослими та однолітками; 	

<p style="text-align: center;">«Розвиток і виховання розуму»</p>	<p style="text-align: center;">Пізнавальна діяльність у довкіллі</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Заохочення дітей до отримання інформації від батьків, із книг, ілюстрацій, дитячих теле- і радіопередач тощо; • Ознайомлення з етичним середовищем, виховання інтересу до етнічного середовища; • Збагачення знань про місто (село), вулицю, родинні та державні свята, звичаї і традиції. • Вироблення навичок естетичного сприймання предметів і речей домашнього вжитку, помічати їх красу. • Виховання бережного ставлення до предметного світу, створеного руками людей. • Засвоєння дітьми знань про пори року та природні об'єкти; • Первинне ознайомлення дітей з будовою рослин; • Розвиток уявлень про тварин свійських і диких, птахів свійських, диких, комах. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Про найближче родинне оточення; ➤ Про те, що живе в Україні і є маленьким українцем (українкою); ➤ Про деякі об'єкти природи, предметне оточення, призначення предметів і їх сенсорні характеристики. <p><i>Розпізнає:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ За статтю дорослих та дітей; ➤ Оперує займенником Я та вирізняє себе поміж інших у соціумі; ➤ Предмети за кольором, формою, величиною та іншими сенсорними характеристиками. <p><i>Називає:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Імена і стать батьків, бабусь, дідусів, найближчої родини; ➤ Місце проживання; ➤ Деякі форми вітання, пори року, частини доби, просторові поняття; ➤ Називає об'ємні і площинні геометричні фігури.
	<p style="text-align: center;">Дослідницька діяльність</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Організація щоденних постійних спостережень у різні пори року та впродовж дня за природними об'єктами; • Організація дослідницької роботи зі знайомими та безпечними для життєдіяльності предметами і матеріалами. 	<p><i>Діє:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Виявляє інтерес до пропонованої інтелектуальної задачі, до пізнання та ознайомлення з предметом, ігровими матеріалами; ➤ Прагне вирішити пізнавально-ігрове завдання самостійно; ➤ Обстежує предмети за допомогою всіх п'яти органів чуття, орієнтуючись на сенсорні еталони, порівнює їх за кількістю, величиною, формою, використовуючи геометричні фігури як зразок, положенням у просторі відносно інших предметів;
	<p style="text-align: center;">Розвиток елементарних математичних уявлень</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Формування поняття «один – багато», «стільки – скільки», «більше – менше», «порівну»; • Вправляти у визначенні кількості предметів у межах трьох; • Розвиток орієнтування у величинах: довгий – короткий, високий – низький, широкий – вузький, товстий – тонкий; • Навчання порівнювати площинні об'єкти накладанням; • Формування вміння обстежувати предмети різної форми за допомогою зорового та дотикового аналізаторів, співвідносити їх з відповідними геометричними формами та називати їх; • Вправляння дітей у розрізненні та називанні правої та лівої руки, привчання діяти правою або лівою рукою залежно від ситуації; • Ознайомлення з частинами доби; 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ На елементарному рівні класифікує, аналізує, узагальнює предмети та явища за певними ознаками; ➤ Лічить до трьох; ➤ Уважно слухає і запам'ятовує.

	Розвиток мислення	<ul style="list-style-type: none"> • Навчання дітей елементарних умінь порівнювати предмети за кольором, формою, величиною, зіставляти та групувати предмети за головними ознаками, класифікувати. 	
«Художньо-естетичний розвиток»	Ознайомлення з різними видами мистецтва	<ul style="list-style-type: none"> • Розвивати у дітей естетичного сприймання предметів народного мистецтва, які прикрашають інтер'єр вдома і в дитячому садку; • Навчання дітей давати елементарну оцінку власній роботі за зразком дорослого. 	<p><i>Має уявлення:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Про деякі види мистецтва; ➤ Про властивості матеріалів, потрібних для роботи. <p><i>Розпізнає:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Властивості матеріалів для ліплення, малювання, аплікації, конструювання; ➤ Звучання музичних та шумових інструментів, а також звучання ємкостей, наповнених горохом, квасолею тощо. <p><i>Називає:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Види мистецтва, матеріали, що потрібні для занять з образотворчого мистецтва, деякі музичні інструменти, обладнання для хореографії та театральної діяльності. <p><i>Діє:</i></p> <p>✓ <u>Образотворча діяльність:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Малює лінії, крапки, мазки, плями, прямокутні та округлі форми; ➤ Розташовує малюнки та аплікації на цілому аркуші; ➤ Використовує набуті технічні прийоми у малюванні, аплікації, ліпленні;
	Ліплення	<ul style="list-style-type: none"> • Збагачення знань про властивості глини та пластиліну, клейонки або дощечки для ліплення, серветки для витирання рук; • Закріплення набутих знань, умінь та навичок роботи із пластиліном та глиною. • Навчання дітей прийомів скачування, розкачування глини між долонями коловими та прямими рухами. • Заохочення до використання допоміжних матеріалів для підкреслення виразності виліплювальних образу. 	
	Малювання	<ul style="list-style-type: none"> • Закріплення сенсорних характеристик фарб, пензликів, олівців, паперу, обладнання. • Продовжити навчання правильно тримати олівець, пензлик, фломастери та дотримання правил під час користування ними. • Збагачення знань про кольори, що існують у природі. • Ознайомлення з основними кольорами, похідними від них, а також відтінками. • Формування здатності емоційно сприймати репродукції картин, ілюстрації до казок. Розвиток естетичних смаків. • Ознайомлення з виробами народного декоративно-ужиткового мистецтва. • Формування вмінь створювати нескладні сюжетні композиції через відображення кількох знайомих предметів, розташовуючи їх по всій площині аркуша. 	

	<p style="text-align: center;">Аплікація</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ознайомлення з сенсорними характеристиками матеріалів та обладнання, користування пензлем та клеєм, оволодіння навичками охайного наклеювання. • Формування вміння розташовувати на аркуші паперу готові форми, викладати зображення із трьох частин, створюючи з них виразні образи, елементарні композиції, розміщуючи їх по всій площині аркушу паперу, користуватися пензлем та клеєм, охайно наклеювати. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Працює з різними видами матеріалів; ✓ <u>Декоративна діяльність:</u> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Розглядає та описує за допомогою дорослого деякі вироби декоративно-ужиткового мистецтва; ✓ <u>Музично-пісенна та хореографічна діяльність:</u> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Зацікавлено, емоційно сприймає музику, знає пісні, впізнає їх; ➤ Передає ритмічно-образні танцювальні рухи під музику; ➤ Бере посильну участь у виготовленні декорацій, костюмів, атрибутів до театралізованих ігор;
	<p style="text-align: center;">Конструювання</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ознайомлення із сенсорними характеристиками матеріалів та їх конструктивними можливостями, інструментами й обладнанням для заняття. • Навчання створювати будівлі залежно від призначення, використання кубиків, цеглин або пластин горизонтально і вертикально. • Навчання визначити конструктивні можливості паперу через дослідницьку діяльність. • Навчання дітей створювати композиції з природного матеріалу. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ <u>Самостійна художня діяльність:</u> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Прагне до самостійної діяльності виявити свої знання та вміння, одержанні на заняттях та в різних видах діяльності.
	<p style="text-align: center;">Музика і спів</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Розвиток уваги та естетичного сприймання музичних інструментів. • Зосередження уваги на загальних елементарних поняттях із музичної граматики: властивості звуку, мелодії, на силі звучання, ритмі, темпі. • Навчання слухати і сприймати вокальні та інструментальні твори, народну й класичну українську музику, мелодії. Вироблення елементарних навичок культурної поведінки під час слухання музики, емоційно реагувати на неї, запам'ятовувати назву пісні та її мелодію. • Зацікавлення дітей дитячими музичними і шумовими інструментами та розвиток бажання грати на них. 	

	Театральна діяльність	<ul style="list-style-type: none"> • Ознайомлення з різними видами театру, театральними атрибутами. • Розвиток елементарних театральних умінь та навичок, театральних здібностей. • Прищеплення інтересу до театру, емоційної реакції на театральні дійства. • Розвиток виразності художнього читання у процесі відтворення змісту художніх творів. 	
«Розвиток і виховання здібностей та творчості»	Передумови розвитку здібностей і творчості	<ul style="list-style-type: none"> • Розвиток диференційованого сприймання усіма органами чуття явищ і предметів навколишньої дійсності, довільної уваги, спостережливості, наочно-образного мислення, уяви, фантазії. • Формування бажання самостійно добирати матеріали, інструменти, кольори, техніки для реалізації задуму в ліпленні, аплікації, малюванні, конструюванні. 	<p><i>Має уявлення:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Про різні види матеріалів та їх властивості, музичні інструменти, різні види ігор тощо. <p><i>Діє:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Експериментує з різними видами матеріалів, імпровізує на музичних дитячих інструментах; ➤ Придумує розповіді за аналогією; ➤ Виявляє творчість у різних видах ігор.
«Розвиток ігрових умінь та навичок»	Різні види ігор	<ul style="list-style-type: none"> • Ознайомлення дітей з іграшками-забавами, з образними іграшками, народними іграшками, їх ігровими можливостями. • Активізація різноманітної рухової діяльності в іграх з використанням яскравих, естетично оформлених атрибутів для ігор. • Ознайомлення з народними іграми відповідно до вікових можливостей дітей. • Формування вмінь користуватися дидактичним матеріалом. Забезпечення якісного засвоєння знань з усіх розділів програми. • Створення умов для театралізованої діяльності та зацікавлення дітей іграми-драматизаціями. • Збагачення дітей знаннями з різних сфер життєдіяльності людини. Створення умов для розгортання ігрових сюжетних дій. • Формування інтересу до конструкторсько-будівельних ігор. 	<p><i>Має уявлення:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Про різні види ігор (дидактичні, рухливі, народні тощо) <p><i>Розпізнає:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Види ігор (конструкторсько-будівельні, хороводні тощо) <p><i>Називає:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Ігри, відповідні атрибути та матеріали до ігор, діє з предметами. <p><i>Діє:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Активно включається у рухливі ігри, виявляючи багато позитивних емоцій; ➤ Координує власні рухові дії з руховими діями групи дітей; ➤ Прагне добре виконувати ігрові завдання. ➤ Намагається дотримуватися дисципліни та виявляти витримку.

Середній вік

Освітня лінія	Зміст освітньої лінії	Освітні завдання	Показники компетентності
«Особистість дитини»	Здоров'я та фізичний розвиток	<ul style="list-style-type: none"> • Дитина знає, як захистити себе від несприятливих явищ природи, що природа впливає на емоції, почуття. • Продовжувати роботу зі зміцнення здоров'я дітей, гартування їхнього організму. • Формувати уявлення про вплив негативних емоцій на здоров'я. • Поглиблювати знання про оздоровчі аспекти побуту українського народу: одяг, посуд, їжа та ігри-забави. • Формувати уявлення про вплив природи на стан органів організму дитини, захищати свій організм від переохолодження та перегрівтя. 	<ul style="list-style-type: none"> • дотримується норм особистої гігієни, культури поведінки за столом; • розуміє потребу загартування, із задоволенням бере участь у загартувальних процедурах, має потребу в активній руховій діяльності; • виявляє інтерес до результатів рухової діяльності; може добре тримати рівновагу, стежити за положенням свого тіла під час виконання різноманітних вправ; • уміє ходити з вільними, природними рухами рук, тримаючись прямо; бігає легко, ритмічно, володіє різними видами ходьби та бігу; • упевнено стрибає з місця, відштовхуючись обома ногами й змахуючи руками; • вміє лазити по гімнастичній стінці довільним способом, не пропускаючи щаблів; • дотримує певних інтервалів під час руху в різних видах шиккування, добре орієнтується у просторі; • виявляє інтерес до вправ з елементами спорту, самостійно їздить на санчатах із гірки, їздить на триколісному й двоколісному велосипедах, катається на лижах, плаває, виявляє витримку та наполегливість;
	Безпека життєдіяльності	<ul style="list-style-type: none"> • Продовжувати ознайомлювати з правилами пожежної безпеки, дорожнього руху. • Формувати знання про небезпеку поводження з гострими, ріжучими предметами та ліками. • Вчити правил поводження з незнайомими людьми. • Удосконалювати знання дітей про правила безпечної поведінки в довкіллі. 	

	<p>Здоров'я та хвороба</p> <ul style="list-style-type: none"> • Продовжити ознайомлювати дітей з органами тіла людини, його функціями. • Формувати уявлення про профілактичні вправи для збереження зору та слуху. • Формувати елементарні уявлення про інфекційні хвороби (ангіна, нежить, грип), чинники, які їх викликають, ознаки захворювання. • Формувати елементарні навички першої допомоги хворому дорослому. • Привчати дотримуватися рухового та повітряного режим; • Формувати уявлення про вплив їжі на здоров'я, виробляти навички гігієни харчування. • Здійснювати заходи, що сприяють гармонійному фізичному та руховому розвитку дітей, формуванню працездатності. <p>Сприяти профілактиці й усуненню шкідливих звичок.</p>		<ul style="list-style-type: none"> • називає основні частини тіла людини, функції деяких органів; • розуміє значення руху в оздоровленні людини; • виконує загартовувальні процедури та розуміє їх значення здоров'я; • розуміє, що брудна вода - загроза для здоров'я, знає цілющі властивості води; • виконує гігієнічні процедури; • доглядає за чистотою свого тіла; • має практичні навички використання природних чинників в оздоровленні; • знає основні правила захисту від інфекційних хвороб, надання першої допомоги хворій людині; • розуміє, що шкідливі звички впливають на здоров'я, намагається їх позбутися; • має знання про оздоровчі аспекти побуту українського народу; • розуміє потребу користування індивідуальними предметами гігієни; • розуміє необхідність дотримання режиму дня для здоров'я людини; • усвідомлює вплив санітарного стану приміщення на здоров'я людини;
	<p>Гігієна життєдіяльності</p> <ul style="list-style-type: none"> • Формувати правильну постанову; закріплювати навички гігієни та самообслуговування. • Вчити дотримуватись культури поведінки за столом ід час споживання їжі. • Формувати уявлення про цілющі властивості води для здоров'я людини. 		<ul style="list-style-type: none"> • має навички культури поведінки за столом та гігієни харчування; • відрізняє корисні рослини від шкідливих та отруйних; • підтримує добрі взаємини з дітьми та дорослими; • розуміє причини виникнення пожежі; • має поняття про різні види переходів, дорожні знаки для пішоходів, у транспорті та біля дороги;

	<p>Рухова активність та саморегуляція</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Вчити ходити із зміною темпу та напрямку, з пересуванням через предмети, поставлені на підлогу. • Навчати дітей під час бігу ставити ногу на землю з носка, тримаючи тулуб рівно, з невеликим нахилом вперед. • Домагатися, щоб діти під час лазіння по гімнастичній стінці та драбинці вгору та вниз не ставили одночасно руки та ноги на один східець, а переступали через нього однією ногою. • Формувати у дітей вміння якісно виконувати стрибки. • Вчити шикуватись з колони по одному в пари і з пар в одну колону, як на місці так і під час ходьби. <ul style="list-style-type: none"> • Вчити виконувати загаль-норозвивальні вправи з різних вихідних положень (стоячи, сидячи, лежачи), а також із різними предметами (прапорці, гімнастичні палиці, обручі, м'ячі, торбинки тощо). 	<ul style="list-style-type: none"> • розуміє небезпеку від користування гострими, ріжучими та вибухонебезпечними предметами; небезпеку самостійного користування ліками і термометром, електроприладами; • ЗНАЄ ПРО ТЕ ЯК треба поводитися з чужими та домашніми тваринами; • усвідомлює, що в зимовий період небезпечно ходити під дахами та та балконами, з яких звисають бурульки; • розуміє, що вживання сумнівних ягід, плодів, рослин може спричинити отруєння.
--	--	---	---

«Дитина в соціумі»	<p>Формування основ духовно-моральних якостей</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Формувати моральну позицію дитини, ціннісні орієнтири, інтереси та потреби. • Виховувати позитивні почуття до рідних, повагу до старших. • Сприяти розвиткові дружніх взаємин між дітьми, проявів турботи про ровесників та інших дітей • Виховувати ініціативність у становленні товариських взаємин з однолітками, вміння проявляти турботу про молодших дітей. • Формувати охайність у зовнішньому вигляді. • Виховувати культуру поведінки за столом, у громадських місцях. • Формувати почуття гумору. 	<ul style="list-style-type: none"> • має уявлення про сім'ю, родину та родинні взаємини: взаємодопомогу, турботу, любов; • розповідає про домівку, своїх рідних, називає їхні імена, прізвища, професію; • прагне до позитивних форм поведінки, уважна до оцінок дорослих; • дотримується елементарних правил культури спілкування з дорослими й однолітками; • намагається оцінити дії та вчинки інших людей з позиції відомих правил та оцінок; • уміє порадити за однолітків; звертаючись до них, виявляє вміння зрозуміти їх, допомогти їм; • виявляє посильну турботу про літніх людей; • прагне виконувати трудові доручення дорослих, діяти разом із ними; • володіє необхідними культурно-гігієнічними навичками, одягається; • уміє культурно поводитися у громадських місцях, за столом: • прагне створити затишок у рідній домівці, має знання про я та використання предметів домашнього вжитку; формувати почуття гумору.
--------------------	--	---	---

	<p>Основи правової культури</p>	<p>Формувати правову культуру особистості, поняття про обов'язки; вчити поважати права інших людей.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Давати знання про те, що кожна людина своєрідна, не на, народилася на світ, щоб жити і бути щасливою, ніхто зазіхати на це право. Формувати у дітей поняття про ж найвищу цінність. • Вчити дітей відповідально ставитися до виконання обов'язків як добропорядного члена суспільства, громадянина України. • Виховувати почуття гідності, самозначущості, впевненості в собі. • Формувати елементарне розуміння дітьми обов'язку держави захищати права дитини. 	<ul style="list-style-type: none"> • усвідомлює, що для життя людини потрібні їжа, вода. Відрізняє корисну їжу від шкідливої; • розуміє про різні види відпочинку і бере активну участь у його проведенні; • знає, що немає більшої цінності, ніж здоров'я; • виявляє ввічливість, культуру поведінки у спілкуванні з дорослими й однолітками; • поважає право на ім'я інших, не дає товаришам прізвиськ; • розуміє, що сім'я - основа життя людини, об'єднує найрідніших людей і складається з батьків і дітей; • має елементарні уявлення про права та обов'язки дитини; • знає, що має право на щасливе життя; • знає, що кожна людина має ім'я, яке вказує на належність до певної статі; • називає своє місце в родині з різних позицій: онук (онучка), син (дочка), брат (сестра); • знає свою повну адресу; • має уявлення про те, що на планеті живе багато людей із різними відмінностями, які розмовляють різними мовами, але їх усіх треба поважати; • виявляє інтерес до навчання; • пояснює своє місце та обов'язки в родині; • усвідомлює, що лише завдяки спільним зусиллям можна підтримувати порядок в оселі, в дошкільному навчальному закладі; • правильно вживає назви трудових дій, пов'язаних із певним трудовим процесом; • старанно виконує обов'язки чергових у їдальні, на занятті, г точку живої природи.
--	--	---	---

	<p>Народознавство</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ознайомлювати дітей із народними національними об'єктами (калина, верба, віночок, сорочка-вишиванка тощо). • Ознайомлювати з минулим рідного краю, заохочувати дітей до пізнання свого родоводу. • Залучати дітей до української національної обрядовості, підготовки та відзначення народних свят, звичаїв і традицій. • Розвивати у дитини такі риси характеру, як щирість, гостинність, доброта, щедрість через багатство національного фольклору (казки, загадки, скоро-мовки, прислів'я, приказки, пісні та народні ігри). Формувати знання дітей про побут українського житла, українську іграшку, посуд, одяг. 	<ul style="list-style-type: none"> • володіє елементарними трудовими навиками, бережно ставиться до результатів людської праці; • дотримується норм культури спілкування, поважає інших, турбується про них, виявляє привітність та гостинність, пошану до старших; • дотримується родинних звичаїв і традицій під час відзначення різних свят; • має загальні уявлення про культуру українського народу, про звичаї та традиції, про споконвічне прагнення українців до краси; • емоційно сприймає народну іграшку, традиційний одяг, вироби народних майстрів; • розуміє, що Україна є Батьківщиною, що в українців звичаї та традиції, календарно-обрядові свята, різні символи. Виявляє стійкий інтерес до історії рідної землі; • має уявлення про житло, предмети народного декоративного мистецтва, їх використання в повсякденному житті, народну іграшку, вишивку, український національний одяг, сім'ю традиції в Україні; • милується виробами народного декоративно-ужиткового мистецтва, охоче слухає різноманітні народні пісні, дивиться і емоційно сприймає виконання хореографічних композицій у виконанні дорослих і дітей; • бере участь у діях календарно-обрядових свят; <p>- виявляє ініціативу, відтворює кращі зразки народного фольклору та речей народно-ужиткового мистецтва.</p>
<p>«Дитина у природному довкіллі»</p>	<p>Природа планети "Земля"</p> <p>Життєдіяльність людини у природному довкіллі</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Підводити дітей до визначення суттєвої, спільної для всіх об'єктів природи ознаки: вода, земля, пісок, глина, каміння, повітря - не росте, не живиться, не розмножується. - Розкривати дітям найелементарніші зв'язки між явищами природи і змінами в житті рослин (без води рослина засихає; менше світить сонце - листя змінює свій колір). - Ознайомлювати дітей із кімнатними рослинами та умовами, необхідними для їх росту. - Підтримувати практичні 	<ul style="list-style-type: none"> • визначає зміни у природному довкіллі; • розрізняє пори року; • визначає стан погоди (дощ, сніг), стан повітря (холодне, тепле, гаряче); знає, якою є погода у весняно-літній та осінньо-зимовий періоди; • усвідомлює, що вітер - рух повітря; • визначає властивості піску, глини, ґрунту; основні ознаки води (на дотик, за смаком, за кольором), вода - це рідина; дощ і калюжі - це вода; • називає пори року і визначає зміни в рослинному і тваринному світі; • класифікує об'єкти: дерева, кущі, квіти, овочі, фрукти, птахи,

	Всесвіт	<p>дослідницькі вміння з догляду за рослинами.</p> <p>- Сприяти ознайомленню дітей із різноманітним світом тварин (свійських і диких), їх зовнішньою будовою, з умовами їх існування.</p> <p>- Підтримувати бажання дітей до розуміння взаємозв'язків у природі.</p> <ul style="list-style-type: none"> • - Давати уявлення про природоохоронну діяльність людини. 	<p>комахи, тварини та називає їх;</p> <ul style="list-style-type: none"> • називає кімнатні рослини (бегонія, герань, лілія амазонська, колеус, бальзамін тощо), знає основні правила догляду за ними; • доглядає за квітами в куточку природи, рослинами на грядці: прополнює їх, підживлює, висаджує; • бере участь у пошуково-дослідницькій діяльності; • розпізнає свійських птахів та їхніх дитинчат; • розпізнає диких і свійських тварин, знає їхні особливості, спосіб пересування та називає тих, які є у регіоні; • розуміє, що бджоли роблять мед із нектару квітів; бджіл розводять на пасіках, мухи і комарі - корм для жаб, ящірок, ластівок; • має уявлення про рослини і тварин, занесених до Червоної книги України (рослини - анемона, пролісок, фіалка тощо; тварини - білка, лось тощо), і тих, які є у Карпатському заповіднику; • розуміє, що в докільлі немає ані корисних, ані шкідливих тварин - усі однаково важливі; • бачить красу рідної землі, бережно ставиться до об'єктів природи; • дотримується правил поведінки на природі, в зонах відпочинку; • цікавиться зоряним небом і планетами Сонячної системи, їх особливостями.
«Дитина у світі культури»	Предметний світ	<p>- Формувати вміння орієнтуватися в багатогранному предметному світі, класифікувати та співвідносити предмети за їх ознаками (матеріалом), функціональним призначенням і використанням, встановлювати найпростіші причинно-наслідкові зв'язки, цілісно сприймати предмет, ситуацію.</p> <p>- Спонукає до запитань, роздумів, спонтанних образних асоціацій. Формувати уявлення про процес діяльності: постановка мети - виконання дії - результат; ініціювати бажання вносити у кінцевий продукт своєрідність та неповторність.</p> <p>- Формувати досвід особистості, який збагачує її почуття, практичні вміння, бажання доклада-ти зусиль для одержання результату.</p> <p>- Формувати вміння усвідомлювати свою своєрідність і своє місце в суспільстві. Розвивати здатність емоційно відгукуватися на ситуацію чи зміст літературних творів.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - самостійно займається певною діяльністю, прагне підтримувати порядок і затишок у домі; - шанобливо ставиться до рідного краю, до людей, їхнього минулого; - знає, що разом із родиною живе в Україні; впізнає державну символіку (Державний Прапор України, Державний Герб України, Де ний Гімн України); виявляє любов до своєї Батьківщини; - знає назву міста (села), в якому проживає, його визначні місця, - називає предмети побуту, коротко характеризує їх; - розповідає про свої враження від побаченого.

	<p>Предметно-практична діяльність</p>		<ul style="list-style-type: none"> -уміє самостійно одягатися, роздягатися, взуватися, роззуватися; доглядати за своїм одягом і речами; - самостійно вмивається, стежить за своєю зачіскою, користується носовичком чи серветками; - сумлінно виконує обов'язки чергового в їдальні та під час підготовки до занять; - підтримує порядок у груповій кімнаті: в куточку іграшок, книги; - прибирає майданчик від опалого листя, сміття; - стежить за чистотою піску в пісочниці, перекопує пісок; - має виносні іграшки, переляльковий одяг; - працює в куточку природи (підливає рослини, розпушує землю, витирає листя кімнатних рослин, годує мешканців куточка, має годівниці); на городі (сіє насіння рослин, висаджує розсаду, підливає їх, збирає врожай); - допомагає дорослому міняти воду в акваріумі, пересаджувати лини; - дбає про осілих птахів (разом з дорослими); - оперує нескладними економічними поняттями: "товари", "гроші", "торгівля", "покупка"; - знає про ощадливе використання світла, води, газу; - визначає першочергові потреби сім'ї, розуміє, що часом необхідно відмовитися від бажання придбати якусь річ; - розуміє, як можна придбати товар; - має уявлення про різноманітні торговельні заклади й товари, що їх вони продають; - знає, що речі, які викидають, проходять вторинну переробку; - знає, що сміття потрібно сортувати і викидати у різні контейнери.
	<p>Світ мистецтва</p>		<ul style="list-style-type: none"> - впізнає народну іграшку та захоплюється витворами українського мистецтва; - емоційно реагує на тембр, ритм, лад музичних творів; - цілісно сприймає і розуміє зміст художніх творів та їх жанр; - емоційно відгукується на виставу, співчуває героям, реагує на їхні вчинки.

	<p>Образотворча діяльність</p>	<p>-Розвивати стійкий інтерес до образотворчого мистецтва. -Формувати вміння емоційно сприймати твори мистецтва, розповідати про них. - Ознайомлювати з видами образо-творення: графіка, живопис, декоративно-ужиткове мистецтво, скульптура, архітектура; жанрами: живопис, портрет, пейзаж, натюрморт. - Удосконалювати набуті навички образотворення, вміння викорис-товувати засоби передачі пред-метів і явищ довкілля (лінія, крапка, мазок, пляма, форма, композиція). - Формувати вміння під час кон-струювання планувати послі-довність роботи, будувати різні конструкції одного і того ж об'єкта; використовувати для конструювання будівельний матеріал, конструктор, папір, природний та допоміжний матеріал. - Підтримувати і стимулювати самостійний і колективний характер роботи. - Розвивати виконавську майстерність і вправність. Вчити радіти результатам своєї роботи.</p>	<p>- користується в образотворчій діяльності не лише традиційними матеріалами та інструментами, а й новими; - визначає мету, завдання, планує послідовність дій; - удосконалює власні вироби, переробляє у разі потреби; - намагається знайти виробам практичне застосування; - дотримується правил безпеки під час занять образотворчою діяльністю; - самостійно прибирає робоче місце після закінчення роботи; - цілеспрямовано привертає увагу дорос-лого й однолітків до власних виробів; - прагне передати власне “Я” у художньо-творчих діях; - відмовляється від надмірної допомоги дорослого, прагне самостійно досягти успіху; - розповідає про задумане, способи досягнення мети, може прокоментувати ці дії, прогнозує кінцевий результат; - виявляє бажання займатися художньою творчістю; - має уявлення про жанри живопису, розуміє їх своєрідність; - прикрашає перед святами свою домівку, групу власними виробами; - власноруч виготовляє подарунки рідним і близьким; - намагається виявити у роботі творчість; - пробує нове, незнайоме, виявляє заці-кавленість до останнього, запитує, спів-відносить побачене з власним обсягом знань; - проявляє винахідливість, фантазію, самостійність; - охоче експериментує з нетрадиційними техніками в образотворчій і діяльності, очікує позитивного результату роботи; - уміє працювати з різними видами конструкторів, добирає деталі і відповідної форми, розміру та колірної гами; - має навички роботи з папером, клеєм та ножицями; -творчо змінює будівлю, створюючи сю-жетні споруди; - добирає відповідні матеріали для виго-товлення виробу за зразком, і моделлю, фотографією;</p>
--	---------------------------------------	--	--

			- збагачує і розширює предметно-ігрове середовище створеними власноруч і разом із дорослими конструкціями, іграшками, саморобками, використовуючи їх для реалізації ігрових задумів.
	Музична діяльність	<ul style="list-style-type: none"> - Сприяти отриманню задоволення від самовираження в музиці (власна музична творчість, музикування, пластичне інтонування). - Вчити розрізняти жанри українських народних пісень (количкова, заклинка, щедрівка, колядка); танцювальні жанри (гопак, козачок тощо). - Вчити співати природним голосом, без напруження. - Залучати до виконання музичних рухів, передаючи конкретний характер музики, зміну її динаміки, темпу, регістрів. - Розвивати чуття інтонаційної виразності української народної музики на прикладі українських народних пісень, народних ігор. - Вчити грати на музичних інструментах (бубон, маракаси, трикутник тощо). 	<ul style="list-style-type: none"> - здатна захоплюватися красою музики та її виражальними засобами; - співає природним голосом, без напруження, протяжно; - починає і закінчує музичний твір разом з усіма дітьми; - співає з інструментальним супроводом і без нього; - вміє починати музичний твір після музичного вступу; - ритмічно виконує рухи під музику, узгоджує їх із динамікою, характером, темпом, своєчасно змінює рухи під час танців та хороводів; - виконує танці по одному та в парах, здатна імпровізувати рухи; - бере участь у драматизації музичних творів українських народних пісень та ігор; - грає на музичних інструментах, добирає з допомогою вихователя

	<p>Театральна діяльність</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Вчити дітей придумувати нескладний сюжет театралізованого дійства, розподіляти ролі. - Спонукає до розігрування побутових сцен, використовуючи особистий життєвий досвід. - Розвивати вміння виконувати ролі під час спільної з вихователем театралізованої діяльності, під час ігор з іншими дітьми та під час самостійних ігор із партнерами-іграшками. - Вчити розігрувати твори усної народної творчості, розуміти жанрову особливість казок (герої та предмети оживають, викорис-товуються повтори тощо) для перенесення їх у свою творчу діяльність. - Розвивати стійку увагу під час перегляду театралізованих дійств, уміння стежити за змістом твору, розвитком подій. - Учити розпізнавати добро і зло; дослівно відтворювати текст, передавати роль із відповідною інтонацією, жестами, мімікою, рухами. - Розвивати пам'ять, мовлення. - Продовжувати ознайомлення з театром: у театрі є театральна зала, гардероб, фойє, каса. - Ознайомлювати з назвами професій людей, які працюють у театрі. - Вчити висловлювати свої враження від вистави, вчинків героїв. - Залучати дітей до виготовлення костюмів, декорацій. 	<ul style="list-style-type: none"> - доречно імітує рухи, жести персонажів; - вдало передає рольову поведінку; - згруповує однолітків для спільної театралізованої діяльності; - уміє відтворювати позитивних і негативних персонажів; - зважає на інтереси інших учасників дійства; - емоційно переживає сюжет твору; - називає та може передати основні емоції людини; - вдало передає характерні риси персонажів; - діє в ігрових ситуаціях відповідно до змісту; - уміє розповісти про враження від вистави; - описує характер героя, його вчинки; - пробує читати монолог; - висловлює своє ставлення до художніх творів; - розуміє, що вистава з гарними яскравими декораціями ліпше сприймається; - бере активну участь в обговоренні сюжету; - виявляє фантазію та вигадку, передаючи образ персонажа, відтворює власну думку про нього.
--	-------------------------------------	--	--

	Літературна діяльність	<ul style="list-style-type: none"> - Привчати розрізняти й виокремлювати основні засоби художньої виразності, динаміку та ритмічну послідовність повторення дій, мораль казки, давати оцінку вчинкам героїв твору. - Залучати до виразного читання віршів, вчити передавати їх характер. - Вправляти в інтонаційній виразності при передачі діалогів, виразних рухів героїв у іграх-драматизаціях та в інсценуванні художніх творів. 	<ul style="list-style-type: none"> - супроводжує рухами текст літературного твору; - адекватно оцінює поведінку її героїв, висловлює своє ставлення до них. - розуміє призначення книжки, бережно до неї ставиться, за потреби "ремонтує" її разом із вихователем; - розрізняє жанрові особливості прозових і віршованих творів; - читає напам'ять вірші та твори малого фольклорного жанру (потішки, забавлянки, лічилки, мирилки, скоромовки, загадки, прислів'я, приказки, народні пісні); - визначає повтори, образні вислови, початок та закінчення казки; - знає українські народні казки; - розповідає казки за змістом ілюстрацій та без них; - виконує малюнки за змістом художніх творів і розповідає за ними: - самостійно влаштовує театралізовані ігри, ігри-драматизації за змістом добре знайомих художніх творів; - бере участь в інсценуванні художніх творів.
«Гра дитини»	Гра як провідна діяльність	<ul style="list-style-type: none"> - Привчати погоджувати тему та сюжет гри з іншими її учасниками, спільно добирати атрибути та предмети. - Удосконалювати у дітей вміння спілкуватися одне з одним під час гри, виявляти своє ставлення до вчинків однолітків. Учити у ввічливій формі висловлювати незгоду з пропозиціями ровесників щодо розподілу ролей, обов'язків. - Вчити самостійно продумувати майбутній план гри, обігрувати за ним сюжет, по можливості виконувати чітко та якісно обрану роль. - Вчити організації гри: обрати місце та облаштувати обстановку за сюжетом. 	<ul style="list-style-type: none"> - бере активну участь у різних видах ігрової діяльності, зокрема народних іграх, зіставляє кінцевий результат із метою; - виявляє самостійність у виборі ігор; - дотримується норм культури ігрової діяльності; - розуміє доконечність планомірності дій під час гри, добре відрізняє гру від інших видів діяльності; - виявляє інтерес до спільної з однолітками діяльності, цікавиться зазначенням власної ролі у грі; - в іграх передає враження від довкілля; - намагається відійти від шаблонів, творчо використовує засоби для гри.
	Формування особистості в грі		
«Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі»	Сенсорні еталони	<ul style="list-style-type: none"> - Продовжувати формувати уявлення дітей про кількість, множини, величину, геометричні фігури. - Вчити орієнтуватися в часі та формувати просторові 	<ul style="list-style-type: none"> - групує та систематизує предмети; - переміщається у просторі за заданим напрямком; - розрізняє частини доби, оперує поняттям "доба"; - називає певні геометричні фігури та просторові геометричні форми;

	<p>Елементарні математичні уявлення</p>	<p>уявленню.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Забезпечувати тісний зв'язок між оволодінням математичними уявленнями, кількісними відношеннями і діяльністю людей. - Навчити кількісній та порядковій лічбі. 	<ul style="list-style-type: none"> - виокремлює з групи предметів предмети із заданими властивостями; - знаходить відповідні геометричні фігури та просторові геометричні форми в предметах навколишнього середовища; - розуміє, що останній числівник при лічбі відноситься до всієї групи перелічуваних предметів; - розуміє просторове розміщення предметів, часові відношення основі побутових прикладів; - розкладає предмети за вказаною ознакою в порядку зростання а спадання; - володіє прийомами накладання, прикладання; - лічить у межах 5 кількісною та порядковою лічбою.
<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">«Мовлення дитини»</p>	<p>Звукова культура мовлення</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Розвивати мовленнєве дихання та фонематичне сприймання звуків мови. • Удосконалювати моторику артикуляційного апарату. • Розвивати інтонаційну виразність мовлення (темп, тембр, силу голосу, інтонацію, наголос). • Удосконалювати правильну вимову всіх звуків рідної мови. Ознайомлювати з поняттям “слово”, вчити виокремлювати слово як самостійну смислову одиницю. • Ознайомлювати зі звуковою будовою слів; вчити вмінню визначати перший і останній звуки у слові. • Вчити диференціювати поняття “звук”, “слово”; розрізняти на слух тверді та м'які приголосні й голосні звуки. • Вчити складати речення з допомогою наочності, називати слова у реченні. 	<ul style="list-style-type: none"> • правильно вимовляє всі звуки рідної мови; • розрізняє близькі фонемі; • правильно вимовляє звук [г], вирізняє слова, у яких він є; • виокремлює слова з потрібним звуком із тексту; • виокремлює перший і останній звуки; • регулює силу голосу відповідно до ситуації; • диференціює поняття “звук”, “слово”; • інтонаційно виділяє звук у слові; • добирає слова з потрібним звуком; • складає речення за наочним матеріалом; • послідовно називає слова у реченні.

<p>Словникова робота</p>	<p>- Поповнювати та уточнювати словниковий запас, сприяти активізації слів у мовленні, особливо слів, що позначають якість та дію.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Вчити правильно вживати слова відповідно до ситуації. <p>Забезпечувати подолання розриву між активним і пасивним словником.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Порівнюючи предмети, вчити визначати суттєві ознаки. 	<ul style="list-style-type: none"> • вживає слова всіх частин мови; <p>озрізняє і правильно вживає узагальнювальні абстрактні слова, : слова, що означають збірні, образні вирази; складні, багатозначні слова;</p> <ul style="list-style-type: none"> • обирає синоніми й антоніми до слів; • утворює нові слова від інших частин мови; • користується образними виразами, фразеологічними зворотами відповідно до ситуації, а також звуконаслідувальними словами; • намагається не вживати діалектних слів, вказівних займенників (без потреби).
<p>Граматична правильність мовлення</p>	<p>- Вчити правильно вживати граматичні форми (рід, число, відмінок), відмінкові закінчення у словах;</p> <p>- вчити правильно будувати складнопідрядні речення.</p>	<p>- засвоює граматичні форми, відмінкові закінчення, хоч робить незначні граматичні помилки (чергування приголосних);</p> <p>- утворює форми однини та множини іменників;</p> <p>- утворює від інших частин мови нові граматичні форми за допомогою суфіксів, префіксів;</p> <p>- вживає кличний відмінок як у звертанні до дітей, так і до дорослих;</p> <p>утворює наказову форму дієслова;</p> <p>- будує речення різного типу: прості, складносурядні зі сполучними словами, прямою мовою;</p> <p>- правильно вживає відмінкові форми неозначених займенників;</p> <p>- вживає у мовленні порядкові числівники й узгоджує їх з іменниками.</p>
<p>Зв'язне мовлення</p>	<p>- Вчити дітей розуміти композиційну структуру розповіді, використовувати різні форми її початку.</p> <p>- Вчити не копіювати зразок розповіді вихователя, а висловлюватися самостійно.</p> <p>- Розвивати вміння будувати самостійні висловлювання різних типів (опис, розповідь).</p>	
<p>Мовленнєвий етикет</p>		<ul style="list-style-type: none"> • володіє мовленнєвим етикетом (вітання, прощання, знайомства, подяки, вибачення, прохання); • намагається не вживати у мовленні слів-вульгаризмів, жаргонних діалектів; • не втручається у діалог дорослих; розмовляє з дітьми та дорослими при-вітно; • висловлює незгоду спокійним тоном.

	<p>Підготовка руки дитини до письма</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Розвивати у дітей кисть руки та дрібні м'язи пальців. • Розвивати координацію рухів кисті, пальців, передпліччя, очей. <p>Розвивати просторові уявлення дітей (ліворуч, праворуч, внизу, вгорі, посередині).</p>	<p>використовує набуті навички під час розігрування сюжетів за допомогою пальчикового театру, пальчикової гімнастики;</p> <ul style="list-style-type: none"> • вміє ліпити, аплікувати, конструювати, виконує декоративні малюнки; • викладає візерунки з мозаїки та дрібного природного матеріал зав'язує та розв'язує шнурки для розвитку кисті руки, дрібних м'яз' пальців, координації рухів руки, пальців, передпліччя, очей, розвитку окоміру; • впізнає на дотик дрібні предмети, розвиваючи тактильне сприймання і пам'ять.
--	--	---	--

Старший вік

Освітня лінія	Зміст освітньої лінії	Освітні завдання	Показники компетентності
«Особистість дитини»	Здоров'я та фізичний розвиток	<ul style="list-style-type: none"> • Зміцнювати і загартовувати організм дитини, формувати правильну постанову. • Закріплювати знання про оздоровчі властивості української національної обрядової їжі та оздоровчу спрямованість побуту українського народу. • Вчити адекватно реагувати на різні життєві ситуації, стримувати негативні емоції. 	<ul style="list-style-type: none"> • прагне до легкості в ходьбі й бігові, під час бігу енергійно відштовхується від опори, збільшує довжину кроку, бігає з різною швидкістю, поєднує біг із подоланням перешкод; • стрибає у висоту та довжину з розбігу, правильно розбігається; • уміє підкидати та ловити м'яч однією рукою, відбиває м'яч від підлоги, стіни, поєднує мах з енергійним кидком предмета; • лазить по гімнастичній стінці (драбині) різними способами, оволодіває лазінням по канату довільним способом; • успішно пролізає в обруч прямо, лівим та правим боком, підлізає під дугу, перелазить через (колоду) довільним способом; • уміє кататися на велосипеді, плаває довільним способом, знає спрощені правила ігор спортивного характеру (бадмінтон, теніс, футбол, хокей, кетбол).
	Безпека життєдіяльності	<ul style="list-style-type: none"> • Продовжувати ознайомлювати з правилами пожежної безпеки та дорожнього руху. • Формувати знання про безпечне поведіння на природі. • Формувати вміння обережного поведіння в побуті та надання першої допомоги у разі травми. • Закріплювати правила поведіння з чужими людьми. • Формувати знання про стихійні явища, характерні ознаки, негативні наслідки та безпечне поведіння під час їх виникнення. 	

	<p>Здоров'я та хвороба</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Розширювати уявлення дітей про призначення і дію органів і систем організму людини й умови їх нормального функціонування. • Закріплювати поняття про способи зміцнення здоров'я. • Вчити дотримуватися чіткого розпорядку дня. 	<p>усвідомлює потребу дотримання режиму харчування, активної діяльності та відпочинку, знає основні ознаки здоров'я;</p> <p>- володіє навичками основних рухів (ходьба, біг, стрибки, лазіння, повзання, рівновага, метання, кидання); уміє доцільно їх використовувати в разі потреби;</p>
	<p>Гігієна життєдіяльності</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Удосконалювати навички особистої гігієни та навички самообслуговування. • Формувати усвідомлення важливості дбайливого ставлення до свого тіла. • Вчити дотримуватися гігієни тіла, одягу, взуття, близьки. • Продовжувати вчити дотримуватися культури споживання їжі. 	<p>- виявляє інтерес до вправ з елементами спорту, самостійно їздить на велосипеді, спортроликах, самокаті, санчатах, лижах, ковзанах, роликів ковзанах;</p> <p>- дотримується правил в іграх спортивного характеру (бадмінтон, городки, баскетбол, футбол, хокей);</p> <p>- розрізняє хвору та здорову людину та розуміє причини захворювань;</p>

	<p>Рухова активність та саморегуляція</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Вправляти дітей у різних видах рухів, добиватися усвідомленого засвоєння і чіткого виконання їх. • Сприяти розвиткові фізичних якостей. • Формувати навичку під час виконання основних рухів зберігати правильну поставу. 	<ul style="list-style-type: none"> - має уявлення про складники здорового способу життя та їх значення для здоров'я; - усвідомлює можливі чинники загрози здоров'ю людини; - володіє елементарними навичками допомоги дорослим, які захворіли; - розуміє корисність споживання овочів і фруктів для організму; - усвідомлює необхідність дотримання профілактичних заходів, має поняття про вплив санітарного стану приміщення на здоров'я; - розуміє, що негативні емоції негативно - впливають як на власне здоров'я, так і на здоров'я довколишніх; - розуміє оздоровчу спрямованість побуту українського народу, знає страви української національної кухні та їх вплив на здоров'я; - знає деякі лікарські рослини та методи їх застосування; - розуміє, що відпочинок на природі є фактором зміцнення здоров'я; - уміє запобігати виникненню пожежі, знає правила пожежної безпеки вдома, вміє діяти при виникненні пожежі та знає про роботу рятувальників; - уміє використовувати елементарні засоби гасіння вогню, користуватися телефоном для виклику рятувальних служб; - має уявлення про частини вулиці, орієнтується за світлофором та деякими дорожніми знаками; - дотримується правил поведінки у транспорті, а також як поводитися, якщо загубився в незнайомому місці; - відрізняє найвідоміші отруйні гриби від їстівних, керується правилами поведінки щодо обережного поводження з домашніми та безпритульними тваринами; - має уявлення про небезпеку та захист від комах, знає про поведінку лісі, в полі, біля водойми в різні пори року; - уміє користуватися ножем, ножицями, голкою, виделкою, іншими гострими та ріжучими предметами; - усвідомлює про наслідки неправильного використання ліків та про можливі ртутні ураження при пошкодженні колби термометра; - усвідомлює про небезпеку неправильного користування електричними та газовими приладами; - має уявлення про поведінку під час стихійного лиха (ураган, гроза,
--	--	---	---

«Дитина в соціумі»			злива, повінь, землетрус).
	<p>Формування основ духовно-моральних якостей</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Збагачувати знання дітей про пріоритети загальнолюдських цінностей: справедливість, чесність, доброту, повагу тощо. • Створювати сприятливі умови для становлення соціальної компетентності дитини, розвивати в неї соціальні емоції (співчуття, бажання допомогти), обстоювати власні інтереси. • Збагачувати досвід спілкування з людьми різного віку, статі; виховувати повагу до рідних та довколишніх людей. • Розширювати уявлення дошкільника про авторитет та людські чесноти; вчити розуміти інших та враховувати чужу думку. • Виховувати культуру діяльності: вміння планувати, організувати гру, заняття, свою працю, прагнення досягати позитивного результату в індивідуальній і спільній діяльності. • Виховувати культуру поведінки в громадських місцях. • Формувати почуття гумору. - Формувати узагальнене поняття “культура людини” 	<ul style="list-style-type: none"> - має уявлення про родину та родовід, стосунки та захоплення членів родини; - намагається поводитися відповідно до норм християнської моралі; - виявляє любов і повагу до батьків, близьких людей, довколишніх; - володіє навичками спілкування з дорослими та дітьми, виявляючи ввічливість; - виявляє стриманість у висловлюванні негативних суджень; - виявляє дружні та товариські стосунки з дітьми, допомагає молодшим дітям; - уміє поступливо, ввічливо ставитися до дітей протилежної статі; - усвідомлює відмінність між добром і злом, може пояснити свої вчинки, схвалити або засудити їх; - може визнати свою провину, поступитися власними інтересами заради загального благополуччя; допомагає батькам та іншим членам родини; - уміє з повагою ставитися до рідних, знайомих, чужих літніх людей; - здатна до самоконтролю у діяльності; - зважає на думку інших; - аналізує свою поведінку; - дотримується культури поведінки у громадських місцях, транспорті; - розрізняє гумор і образ.

	<p>Основи правової культури</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Сприяти розумінню дітьми своїх прав, свобод та обов'язків, свідомому відповідальному ставленню до них; вчити поважати права інших людей. - Формувати у дітей почуття гідності, впевненості у собі та у своїх силах. - Формувати свідоме ставлення до своїх обов'язків у дошкільному навчальному закладі та сім'ї. - Виховувати почуття відповідальності за доручену справу. - Давати дітям знання про культуру спілкування, формувати вміння правильно поводитися в колективі з однолітками та незнайомими людьми. - Створювати умови для набуття дошкільниками досвіду усвідомлених суспільних дій, правомірної поведінки й толерантного спілкування на основі поваги до прав інших людей. 	<ul style="list-style-type: none"> • має уявлення про добро та зло як протилежні категорії людського буття; • уміє оцінювати поведінку людей, самостійно намагається знайти вихід із будь-якої ситуації; • має уявлення про школу, про шкільне навчання; • виявляє інтерес до навчання у школі; • сумлінно виконує свої обов'язки.
--	--	--	---

	Народознавство	<ul style="list-style-type: none"> - Розвивати пізнавальну активність дітей, прагнення пізнати традиції, звичаї українського народу. - Розширювати обсяг знань дітей про Україну, її столицю, історію, культуру, видатних людей. - Залучати дітей до української національної обрядовості, підготовки і проведення народних свят, ігор, використання народних прикмет, народної творчості. - Формувати уявлення про національне мистецтво, народні промисли, українську національну кухню. - Формувати стійкий інтерес до матеріалу народознавчого змісту, бажання пізнати його глибше, вчити використовувати його в повсякденному житті. - Вчити запам'ятовувати вірші, прислів'я, приказки, казки, загадки, легенди. - Формувати уявлення про родинні обереги українського народу. - Прищеплювати дітям елементарні трудові навички, пов'язані з народними ремеслами. - Вчити малюків вишивати, витинати, розписувати писанки, іграшки, посуд; виготовляти різні вироби: серветки, іграшки, аплікації тощо. 	<ul style="list-style-type: none"> • має уявлення про культурні традиції свого народу та свого регіону, підтримує родинно-побутові традиції спілкування; • виявляє інтерес до історії свого краю, емоційно сприймає творчість народних умільців, цінує результати їхньої праці; • ознайомена з історією України, її столицею, рідного міста (села, регіону); • має уявлення про національні особливості української оселі, предметів побуту, національного одягу, національної іграшки, оберегів; • має уявлення про українську кухню; • має знання про українські народні ремесла, промисли, їх історичні витоки і сучасне використання; • використовує фольклорні жанри (віншування, колядки, гаївки, щедрівки, народні ігри).
«Дитина у природному доквіллі»	Природа планети "Земля"	<ul style="list-style-type: none"> - Сприяти елементарному розумінню дитиною взаємозумовленостей компонентів природи. - Підтримувати бажання дітей встановлювати причиново-наслідкові зв'язки між об'єктами та явищами у природі. 	<ul style="list-style-type: none"> • визначає зміни у природному доквіллі; • називає пори року, їх послідовність, упевнено визначає їх характерні ознаки; • усвідомлює, що зменшення сонячного тепла спричинює зміни у природі, що з ними пов'язані зміни в рослинному і тваринному світі;
	Життєдіяльність людини у природному доквіллі	<ul style="list-style-type: none"> - Сприяти гуманному ставленню до живих істот, прояву естетичних почуттів, виваженої безпечної поведінці на природі. - Розповідати дітям про 	<ul style="list-style-type: none"> • розуміє, що вода - середовище для існування живих істот; місце знаходження води, її якості, місця лікувальної води та назви рік; • знає поширені явища природи

	<p>Всесвіт</p>	<p>досягнення людей у дослідженні Космосу.</p>	<p>своєї місцевості (роса, дощ, туман, веселка, гроза, град, мороз, снігопад, хуртовина, паморозь, іній);</p> <ul style="list-style-type: none"> • орієнтується у властивостях піску, глини, ґрунту; • називає городні рослини, розрізняє їх; • розрізняє дерева, кущі, трав'янисті рослини; порівнює та аналізує їх особливості; • називає різновиди лісу (листяний, хвойний), знає назви тварин і рослин, які поширені в лісі; • називає лікарські рослини та їх лікувальні властивості. Розуміє цінність життя і здоров'я людей, їх залежність від природного довкілля; • доглядає за рослинами, тваринами у куточку природи; • називає свійських і диких тварин своєї місцевості, вміє знаходити спільне та відмінне у їхніх зовнішніх ознаках; знає назви дитинчат тварин; • розуміє, що свійські тварини потребують піклування; без них життя було б не таким цікавим, яскравим, радісним; • називає і розпізнає птахів, зокрема свійських птахів, за зовнішніми ознаками, порівнює їх за величиною, забарвленням пір'я, способом пересування і за звуками; • називає декілька рослин і тварин, занесених у Червону книгу України; <p>вiдомлює, що стан здоров'я залежить від чистоти повітря, ґрунту, води;</p> <ul style="list-style-type: none"> - підтримує чистоту дитячого майданчика та в зонах відпочинку (парк, ліс, озеро тощо); - захоплюється загадковою і таємничою природою космосу. - усвідомлює, що стан здоров'я залежить від чистоти повітря, ґрунту, води; - підтримує чистоту дитячого майданчика та в зонах відпочинку і, сквер, ліс, озеро тощо); захоплюється загадковою і таємничою природою космосу.
--	-----------------------	--	---

«Дитина у світі культури»	<p>Предметний світ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Розвивати аналітичність і свідомість сприйняття навколишнього. - Формувати здатність довільно керувати пізнавальними процесами, вміння послідовно, детально проводити обстеження або розглядати, створювати логічну схему послідовної діяльності з предметом. -Формувати навички експериментування з новим матеріалом. - Розвивати інтелект та обдарованість. <ul style="list-style-type: none"> - Ознайомити дітей з назвами підприємств, особливостями їх функціонування; з професіями людей, які працюють в банку, та банківськими операціями. 	<ul style="list-style-type: none"> • бережно ставиться до предметів навколишньої дійсності, особистих речей; • виявляє любов до своєї країни, бажання бути гідним її громадянином; • усвідомлює, що є громадянином України; знає та шанує символіку України, видатних людей свого краю; виявляє любов до свого міста (села), знає його характерні особливості; • розуміє, що у світі живуть різні народи і нації; • знає про роль житла та важливість створення затишку в рідній домівці; використовує знання сенсорних еталонів у процесі ознайомлення з новим предметом побуту, встановлює взаємозв'язки, класифікує; планує свої дії, погоджуючи їх з іншими; • обізнана з працею дорослих, виявляє інтерес до різних професій, розрізняє і групує за призначенням транспортні та комунікативні засоби.
---------------------------	-------------------------------	--	--

	<p>Предметно-практична діяльність</p>	<ul style="list-style-type: none"> - самостійно й охайно одягається і роздягається в певній послідовності; - стежить за своїм одягом і взуттям, чистить та просушує вологий одяг, взуття; - чистить зуби, стежить за чистотою нігтів, без нагадування миє руки та користується носовичком чи серветкою; - підтримує порядок у груповій кімнаті (складає іграшки після гри, бере участь у колективному прибиранні); - разом з дорослим підмітає доріжки та розчищає їх від снігу; - збирає опале листя, сміття; - перекопує та поливає пісок у пісочниці; - сумлінно виконує обов'язки чергового та доручення вихователя; - під керівництвом дорослого піклується про тварин і рибок у куточку природи; - самостійно поливає квіти, оприскує їх, витирає листя, висаджує рослини, розпушує землю; разом із дорослим садить саджанці дерев і - кущів, доглядає за ними; - працює на городі: виконує весь цикл робіт - від планування до збирання врожаю; - виготовляє вироби з паперу, картону, тканини, природного і штучного матеріалу; - має уявлення про товарно-грошові відносини, вміє здійснити покупку, класифікує товар; - знає, для чого існують банки; деякі професії людей, які працюють у банківській сфері; - уміє раціонально використовувати залишки продуктів харчування; - намагається економно використовувати електроенергію, воду, газ; - розуміє доконечну потребу в дотриманні встановлених правил; - усвідомлює, що комп'ютер і калькулятор допомагають у веденні фінансових справ сім'ї.
--	--	--

	Світ мистецтва		<ul style="list-style-type: none"> • самостійно називає жанр музичного твору, характер та засоби музичної виразності; • знає та розрізняє основні жанри літературного твору; • знає основні жанри образотворчого мистецтва, твори відомих класиків образотворчого мистецтва та сучасних митців; • знає і впізнає вироби народних умільців (вишивка, народна іграшка, писанка, кераміка тощо); • знає прізвища декількох відомих українських письменників, художників-ілюстраторів, їхні твори.
--	-----------------------	--	---

	<p>Образотворча діяльність</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Формувати в дітей особистісну емоційну позицію до творів художньо-творчої діяльності. • Формувати вміння самостійно відображати у роботах предмети довкілля, користуючись набутими навичками; бажання вдосконалити їх, опанувати нові. • Вчити створювати багатофігурні композиції, використовувати перспективу; самостійно добирати потрібні засоби зображення, вміло користуватися знаннями про колір, лінію, форму. • Вчити створювати комплексні сюжетні будови, планувати процес споруди. Вчити працювати з пластмасовим і дерев'яним конструктором, створювати іграшки-забавки з деталей, вирізаних за шаблоном. Розвивати творчість, експериментування. • Продовжувати ознайомлювати з характерними особливостями вишивки, заохочувати до рукоділля. Сприяти розвитку дизайнерських проявів. • Продовжувати ознайомлювати з петриківським розписом (кольори, елементи) та виразністю скульптури малих форм, фантазію, творче мислення, уяву, креативність у підході до образотворення. 	<ul style="list-style-type: none"> • виявляє елементарну практичну вмільість в образотворчій діяльності; • володіє різними способами передачі образів; • планує свої дії, передбачає майбутній результат; • самостійно займається художньою творчістю; • залучає однолітків до створення спільних робіт; • уміє малювати контури й силуети людей різного віку та статі; • розуміє доцільність раціонального використання матеріалів для художньо-творчих дій; • у колективній роботі намагається досягти високих стандартів, розуміє і приймає не лише схвальну оцінку. Здатна тривалий час займатися художньо-творчою діяльністю; • осмислено надає перевагу продуктивній діяльності у вільний час; • намагається досягти у роботі високих результатів, помічає недоліки власних виробів, самостійно усуває їх; із задоволенням передає власне "Я" в образотворчій діяльності, з симпатією сприймає себе, передає цей позитив у роботах; • знає властивості матеріалів для художньо-творчої роботи, охоче експериментує з ними, дотримується правил безпечного користування ними; • цікавиться художньо-творчими професіями: художник-пейзажист, анімаліст, дизайнер, художник-портретист, скульптор, архітектор; • має власну думку щодо своїх робіт; • порівнює власний портрет із зображеннями інших людей; • аналізує власні роботи та твори мистецтва; • передає враження від творів мистецтва; • коментує свої дії у процесі роботи; захоплюється витворами мистецтва; • виявляє художній смак, може оцінити роботи інших, розділяє гарне - негарне; • охоче долає труднощі на шляху до досягнення мети; • вдається до апробації нового та незвичного, шукає ефективніші засоби; • самостійно добирає потрібний матеріал, використовує його для підсилення характерності об'єктів і явищ;
--	---------------------------------------	--	---

		<ul style="list-style-type: none"> • виявляє фантазію, веде пошукову діяльність; • спільно будує, творчо розвиває сюжети ігор із будівлями; <ul style="list-style-type: none"> • створює нові споруди за зразком, світлиною, малюнком, різні їх варіанти за умовами щодо розміру, форми, кольору, призначення, оздоблення; • користується узагальненими уявленнями про можливості зведення і зміни різних конструкцій із конкретних матеріалів; • виготовляє власноруч і разом із дорослими конструкції, іграшки, саморобки, використовує їх для реалізації ігрових задумів; • втілює власний задум у будівлю, конструкцію.
	Музична діяльність	<ul style="list-style-type: none"> • Продовжувати розвивати потяг та інтерес до української народної та класичної музики. • Спонукає самостійно називати характер, настрої музичного твору та засоби музичної виразності. • Учити диференціювати тембри скрипкових, духових, ударних інструментів симфонічного оркестру. • Формувати основні співочі вміння. • Удосконалювати вміння дітей виразно та ритмічно рухатися під музику відповідно до її темпу, характеру, динаміки; дотримуватися пауз. • Активізувати дітей творчо виявляти себе в різних видах музичної діяльності (гра-драматизація, танець, музична гра, опера, імпровізація на музичних інструментах тощо).
		<ul style="list-style-type: none"> • упізнає твір за вступом і мелодією; • сприймає музичний твір з позиції краси, виявляє себе емоційно сприйнятливим поціновувачем музики, насолоджується музикою; • співає інтонаційно чисто, легко закінчує фрази пісень; • уміє зберігати правильну позу під час співу; • рухається відповідно до темпу, динаміки музики; • відтворює ритмічний малюнок танцю (хороводу, гри); • разом з іншими дітьми виконує танцювальні рухи: самостійно утворює коло, звужує та розширює його, робить викид ніг під час підскоків, рухається в парі (сходяться в пари і розходяться у різні сторони); • уміє дотримувати відстані між парами; • творчо використовує танці, пісні, придумує власні елементи танців, імпровізує на музичних інструментах; • виконує в оркестрі на музичних інструментах невеликі п'єси.

	<p>Театральна діяльність</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Спонукаати дітей до самостійної організації театралізованої діяльності: ігри-драматизації за змістом літературних творів, театралізовані ігри. • Продовжувати вправляти дітей у передачі образу за допомогою засобів зовнішньої і виразності: жестів (рухи рук), міміки (зміна виразу обличчя) та пантоміми (рухи всього тіла). • Формувати сприймання музичного твору з позиції краси, насолоджуватися музикою. 	<ul style="list-style-type: none"> • вправно і влучно передає образ героя, використовуючи жести, міміку, пантоміму, своєчасно вступає в дію; • володіє навичками керування маріонеткою; <ul style="list-style-type: none"> • розрізняє добрі та погані вчинки, почуття персонажів, співвідносять їх із власними; • намагається бути відповідальною, виконує доручені обов'язки; • керується вподобаннями інших учасників театралізації; <ul style="list-style-type: none"> • добре орієнтується в емоційних станах, називає їх; виявляє себе емоційним і чуйним глядачем; <ul style="list-style-type: none"> • має розвинене сприймання театралізованого дійства, запам'ятовування, спостережливість; • уміє самостійно складати сюжети та сценарії, показувати виставу театру іграшок, організувати гру "Театр"; • усвідомлює відмінність між реальним і фантастичним; <ul style="list-style-type: none"> • уміє читати напам'ять віршовані тексти, переказує прозу, широко застосовує усну народну творчість; • має чітко розвинену дикцію, користується засобами інтонаційної виразності; <ul style="list-style-type: none"> • володіє діалогічним та монологічним мовленням (на рівні компетенції); • уміє оцінювати гарні декорації, бере активну участь у виготовленні масок, атрибутів для декору театралізованого дійства; • обирає вірші, казки, ролі, керуючись власними вподобаннями; <ul style="list-style-type: none"> • активно виявляє творчий задум, висуває цікаві ідеї, схильна втілювати їх у діяльність; • фантазує, має багату уяву, почуття гумору; • виявляє самостійність, висловлює власну думку щодо перевтілення у сценічний образ; • вносить у театралізацію творчі фрагменти.
--	-------------------------------------	--	--

	<p>Літературна діяльність</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Продовжувати формувати уявлення про особливості художньої літератури: жанри, композицію, про найпростіші елементи образності мови. • Формувати здатність елементарно аналізувати зміст і форму художнього твору. <ul style="list-style-type: none"> • Учити осмислено, чітко та виразно читати вірші напам'ять. • Спонукаати дітей до самостійних ігор-драматизацій, театралізованих ігор та ігор за змістом знайомих художніх творів. • Продовжувати вчити дітей інсценувати нові художні твори, промовляти авторський текст. 	<ul style="list-style-type: none"> • знає українські народні казки про тварин, фантастичні, соціально-побутові та казки інших народів, розповідає їх; • визначає у структурі казки зачин, кінцівку, повтори, образні вирази, чарівні предмети; • змінює початок (кінцівку) казки, вводить нових героїв у зміст казки за завданням вихователя; • розуміє мораль казки; дає оцінку вчинкам героїв; • бере участь у бесідах за змістом художнього твору, етичних бесідах та бесідах за запитаннями автора; • емоційно передає зміст художнього твору; • визначає настрій твору; відтворює образність мови; • знає автора та назву вірша, читає його виразно; • добирає слова-рими; чітко, виразно читає вірш, відчуває і передає мелодійність, ритмічність мови, володіє своїм голосом; • розглядає ілюстрації, називає художній твір відповідно до змісту ілюстрацій, опису героїв; • орієнтується в жанрах художніх творів; • має уявлення про будову книги, людей різних професій, які працюють над її створенням; • чергує в куточку книги, лагодить книги; • самостійно організовує ігри-драматизації, ігри за сюжетом знайомих творів, театралізовані ігри; • бере участь в інсценуванні знайомих і нових художніх творів.
<p>«Гра дитини»</p>	<p>Гра як провідна діяльність</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Формувати у дитини бажання бути учасником дитячого колективу, посісти в ньому певне місце. • Стимулювати бажання поводитися самостійніше, більше покладатися на власні сили; відмовлятися від надмірної допомоги дорослого, виявляти ініціативу у виборі теми гри, обдумувати сюжет, добирати потрібний матеріал. • Учити називати улюблені ігри, планувати хід гри, динаміку сюжету, пояснювати правила, зіставляти кінцевий 	<ul style="list-style-type: none"> • із задоволенням грає в ігри, виявляє активність; • фізично витривала, розвинена відповідно до свого віку, швидка, спритна; • розуміє призначення предметів і відповідно використовує їх в ігровій діяльності, діє впевнено, вправно; • позитивно сприймає спільну ігрову діяльність; • розкладає на місце матеріали та атрибути після закінчення гри; • дотримується моральних норм та правил у грі, намагається бути справедливою, допомагає іншим дотримуватися правил гри; • у виборі ролей керується

	<p>Формування особистості в грі</p>	<p>результат із задуманим. Розвивати вміння відстоювати свою позицію, але враховувати при цьому інтереси інших дітей.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Учити розуміти, що певна ігрова роль вимагає дотримання правил, вчити дотримуватися їх. • Виховувати толерантність; сприяти тому, щоб авторитетніші й активніші діти дослухалися до пропозицій інших, менш активних дітей, не пригнічували їхню ініціативу. Виховувати розуміння та бажання дотримуватися норм культури поведінки та спілкування в ігровій діяльності. Вчити сміливо висловлювати свою незгоду, доводити раціональність і доцільність саме своєї пропозиції. • Формувати прагнення реалізовувати ігровий задум. Збагачувати зміст і тематику дитячих ігор. 	<p>моральними цінностями;</p> <ul style="list-style-type: none"> • віддає перевагу певним іграм, ролям, охоче проводить ігри на вулиці; відстоює право на вибір; • стримує агресивність, намагається уникнути суперечок; • упевнена у своїх можливостях, гідно поводить в разі програшу (програшу); • розповідає про сюжет гри, план майбутніх дій; • виявляє ініціативу; • для втілення в рольовий образ варіює вирази обличчя, міняє жести, тембр голосу.
<p>«Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі»</p>	<p>Сенсорні еталони</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Сприяти закріпленню навичок нескладних усних обчислень, розв'язування арифметичних задач, нескладних прикладів. • Допомогати у формуванні вмінь із вимірювання об'єму, маси, довжини, ширини, висоти. • Закріплювати знання геометричних фігур; вміння визначати просторові та часові відношення. • Учити обґрунтовувати відповідь та обстоювати правильність свого міркування. • Вчити лічити кількісною та порядковою лічбою, визначати суміжні числа, склад числа; визначати час за допомогою годинника; формувати елементарні знання з народної математики. 	<ul style="list-style-type: none"> • лічить у межах 10; • порівнює множини за кількістю; • вміє розв'язувати елементарні (прості) задачі та приклади на додавання і віднімання в межах 10; • розрізняє довжину, ширину, висоту, товщину предметів на основі порівняння, зіставлення розмірів двох предметів; • визначає масу предметів за допомогою ваги, об'єм речовини за допомогою умовної мірки, порівнює предмети; • розрізняє геометричні фігури (круг, овал, трикутник, квадрат, прямокутник, ромб), об'ємні геометричні фігури (куля, куб, циліндр, конус); • оперує поняттями “тиждень”, “місяць”, “рік”; знає дні тижня, місяці року, пори року; • знає цифри 0-9; • визначає просторове розміщення предметів (включаючи поняття “праворуч”, “ліворуч”); • розрізняє предмети за розміщенням;

	<p>Елементарні математичні уявлення</p>		<ul style="list-style-type: none"> • розуміє склад числа в межах 10; • порівнює суміжні числа; • має елементарні знання з народної математики.
<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">«Мовлення дитини»</p>	<p>Звукова культура мовлення</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Розвивати звукову виразність мовлення (силу голосу, його тембр, темп, ритм, мелодію, навички використання різної інтонації, чітку дикцію). • Удосконалювати артикуляцію звуків, диференціацію подібних за звучанням звуків. • Продовжувати ознайомлювати дітей зі словом, вправляти у вмінні виокремлювати слово як самостійну смислову одиницю із потоку слів, учити правильно визначати наголос. • Ознайомлювати з реченням, вчити виокремлювати його з мовлення як смислової одиницю, складати речення, графічно його зображати. • Ознайомлювати зі складовою будовою слова, вчити вмінню робити поділ слів на склади, працювати зі складовими схемами слів. • Ознайомлювати зі звуковою будовою слів (голосні, тверді та м'які приголосні звуки), формувати навички проведення звукового аналізу слів. 	<ul style="list-style-type: none"> • чітко і правильно вимовляє всі звуки та звукосполучення у словах рідної мови і фразях, згідно з нормами фонетики й орфоєпії; • добирає слова, близькі за звучанням, слова на відповідні звуки; • розрізняє і виділяє на слух голосні та приголосні (тверді й м'які) звуки; • диференціює схожі звуки. • правильно вимовляє звук [г], знає слова, у яких він вимовляється; • регулює силу голосу, користується розповідною, питальною та окличною інтонацією; • правильно ставить наголос як у словах, так і у фразях та реченнях. • виокремлює слова та речення з потоку мовлення; • розуміє, що слово позначає предмет, ознаку, дію; • диференціює поняття: "речення", "слово", "склад", "звук"; • знає, що речення складається зі слів; визначає кількість слів у реченні, їх місце; • складає речення із запропонованим словом; • графічно зображає речення та визначає кількість слів у реченні; • ділить слова на склади та визначає їх кількість і порядок у слові; • графічно зображує поділ слів на склади; • правильно ставить наголос у слові та графічно зображує наголошений склад; • аналізує запропоновані слова; • розрізняє голосні, тверді та м'які приголосні звуки; • вільно орієнтується у звуковій структурі слова; • робить звуковий аналіз слова.

	<p>Словникова робота</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Збагачувати кількісний склад лексики новими, раніше не відомими словами, а також збільшувати словниковий запас за рахунок засвоєння дітьми нових значень слів, що вже наявні в їхньому лексичному запасі. • Сприяти якісному засвоєнню лексики, що виявляється у поглибленому розумінні значення й у смислових відтінках слів і словосполучень, в умінні узагальнювати. • Забезпечувати активізацію словника – застосування дітьми слів у різних мовленнєвих ситуаціях. 	<ul style="list-style-type: none"> • вживає слова всіх частин мови; багатозначні, складні, узагально-вальні слова; слова, які означають абстрактні поняття, що харак-теризують взаємини між людьми; • користується в мовленні образними виразами, порівняннями; • добирає синоніми, антоніми, фразеологічні звороти; • розуміє і правильно пояснює слова-омоніми, переносне значення слів; • послуговується дієсловами недоконаного виду, порівняльними прикметниками; • володіє словотворенням і словозміною; <p>-використовує у мовленні багато ввічливих слів і звертань</p>
	<p>Граматична правильність мовлення</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Вправляти у правильному вживанні іменників родового відмінка однини та множини, у творенні порівняльних ступенів прикметників. • Учити правильно узгоджувати іменники з прикметниками та займенниками. • Активізувати вміння будувати речення різного типу (розповідні, окличні, питальні), прості, поширені з однорідними членами речення, складносурядні та складнопідрядні. • Виховувати критичне ставлення до граматичних помилок у власному мовленні, потребу говорити правильно. Учити утворювати нові слова за допомогою префіксів і суфіксів. 	<ul style="list-style-type: none"> • володіє граматичними категоріями рідної мови (рід, число, відмінок); переважно правильно вживає відмінкові закінчення; • правильно утворює кличний відмінок іменників; • легко утворює на пропозицію дорослого нові слова (іменники, прикметники, дієслова) за допомогою суфіксів, префіксів, а також складні слова; • у мовленні користується різними типами речень; як простими, так і складними, зі сполучниками та сполучними словами, з однорідними членами, прямою мовою; • складає окличні, питальні, розповідні, безособові речення, речення зі вставними словами; • добирає спільнокореневі слова; • помічає і виправляє граматичні помилки у мовленні дітей, власному та мовленні дорослих.

	<p>Зв'язне мовлення</p> <ul style="list-style-type: none"> - Учити будувати діалог на запропоновану тему. - Продовжувати вчити дітей складати творчі розповіді: розповіді-розміркування, з власного досвіду, власні казки, оповідання, тощо 	<ul style="list-style-type: none"> • складає описові розповіді різного типу: сюжетно-описові, сюжетні за картинками, з власного досвіду, за зразком та планом вихователя; • передає зміст знайомої казки, вистави, мультфільму; • розповідає про події, свідком яких вона була; • складає творчі розповіді: продовжує розповідь, яку розпочав виховatelj, за опорними словами, за сюжетно-ігровою ситуацією, розповідь-міркування, розповідь-пояснення; • складає розповіді-етюди, розповіді-мініатюри; • переказує знайомі художні тексти різної складності й композиції за планом вихователя та за частинами; • поділяє сюжетну картину на логічно завершені частини, придумує назву до частин; об'єднує кілька сюжетів в єдину розповідь (розповіді за серією картин, ілюстрацій, порівняльні розповіді); • складає казки, загадки, розповіді про смішні випадки; • дає розгорнуті відповіді на запитання з монологічними вставками; • підтримує запропонований діалог відповідно до теми; будує стимульований діалог відповідно до ситуації (групове мовлення); • володіє різними формами мовленнєвого етикету та культурою спілкування.
	<p>Мовленнєвий етикет</p>	<ul style="list-style-type: none"> • володіє різними формами мовленнєвого етикету (вітання, прощання, прохання, вибачення, знайомства, компліменту); • дотримується культури мовленнєвого спілкування; • уміє ввічливо звертатися до незнайомих і малознайомих людей; • контролює своє мовлення щодо вживання слів-паразитів, діалектів, вульгарних слів

	<p>Підготовка руки дитини до письма</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Здійснювати підготовку дрібних м'язів руки дитини до письма, виробляти вміння керувати своїми рухами відповідно до поставлених завдань (штрихування, вправи для написання графічних елементів). • Розвивати у дитини п'ясток руки, дрібні м'язи пальців, вміння координувати рухи очей, пальців, руки, передпліччя. <ul style="list-style-type: none"> • Розвивати плавність, точність і ритм рухів. • Розвивати просторові уявлення (ліворуч, праворуч, унизу, вгорі, над і під лінією, між лініями). • Сприяти розвитку окоміру (вміння визначати центр, середину), вміння підпорядковувати рухи руки, очей контролю свідомості. 	<ul style="list-style-type: none"> • складає сюжетні зображення з пазлів, конструює, малює, аплікує, викладає предметні зображення з мозаїки, виготовляє різні вироби з метою розвитку окоміру, зміцнення п'ястка, м'язів пальців рук, кисті, координації рухів очей та передпліччя, кисті рук; • знає, для чого потрібен зошит; • виконує вправи зі штрихування зображень, проведення хвилястих, овальних, прямих, дугоподібних ліній; • орієнтується на сторінці альбомного аркуша та зошита; розуміє поняття "між лініями", "під лінією", "лівий верхній кут", "правий верхній кут", "на лінії"; • проводить безвідривні лінії в зошиті впродовж 0,5 хв; • правильно тримає олівець під час виконання графічних вправ.
--	--	---	---

Розділ VI

Модель випускника закладу дошкільної освіти

- виявляє пізнавальний інтерес до навколишнього світу і взаємин між людьми;
- уміє адекватно поводитися в колективі, бути ввічливим, вихованим, приймати правильні рішення в різних життєвих ситуаціях;
- має сформовані уявлення про доброту, гуманність, чесність, справедливість як важливі якості взаємин між людьми;
- виявляє прихильність до дорослих та однолітків; уміє висловлювати своє ставлення; прагне позитивної оцінки довколишніх;
- здатний до особистісного контакту з дорослими;
- володіє вміннями планувати, організовувати (гру, працю), прагне досягти позитивних результатів в індивідуальній і спільній діяльності;
- уміє розв'язувати проблемні ситуації;
- дотримується правил особистої гігієни, знає основні ознаки здоров'я, усвідомлює необхідність проведення профілактичних заходів;
- уміє самостійно організувати рухливу, народну, дидактичну, сюжетно-рольову гру, розподіляти ролі;
- володіє навичками основних рухів, уміє доцільно їх використовувати в разі потреби;
- ознайомлений із правилами пожежної безпеки, вуличного руху, безпеки в побуті, у природі та з правилами поведінки з незнайомими людьми;
- уміє спілкуватися з людьми різного віку, статі;
- знає свої права та відповідально виконує обов'язки;
- ознайомлений з предметами довкілля (житло, споруди соціального призначення, зв'язок тощо), цінує предмети, зроблені людьми;
- має уявлення про державу, її символи;
- має елементарні уявлення про історію України, її столицю, місто (село), в якому проживає;
- ознайомлена з культурою свого народу та регіону зокрема (народні ігри, іграшки, ремесла, календарно-обрядові свята, звичаї та обряди, народний одяг, українська оселя);
- має сформований інтерес до історії свого краю;
- знає імена рідних, поважає родину, родинні обереги, складає родинне дерево;
- має уявлення про характерні ознаки об'єктів природи (сонце, вода, повітря, ґрунт, пісок, глина);
- знає назви свійських і диких тварин, птахів, кущів, лікарських рослин, грибів, квітів, городніх рослин, садових рослин, комах, земноводних

- свого регіону;
- доглядає за квітами та мешканцями куточка природи;
 - володіє трудовими вміннями та навичками, виявляє працьовитість, бережне ставлення до результатів праці;
 - усвідомлює, що стан здоров'я залежить від чистоти повітря, ґрунту, води;
 - знає, що люди вивчають Космос;
 - має розвинені навички самообслуговування, господарсько-побутової праці, праці в природі; вміє виготовляти прості вироби з паперу, тканини, природного матеріалу;
 - чітко й правильно вимовляє звуки рідної мови;
 - має розвинене граматично-правильне та зв'язне мовлення (складає розповіді та переказує тексти);
 - володіє мовленнєвим етикетом;
 - має розвинену дрібну моторику (вміння володіти олівцем, ручкою, ножицями);
 - виокремлює жанри художніх творів, передає зміст українських народних казок, уміє характеризувати персонажів твору;
 - має уявлення про основні одиниці мовлення (звук, слово, речення);
 - уміє лічити в межах 10, робити нескладні усні обчислення, розв'язувати арифметичні задачі;
 - встановлює закономірності, причиново-наслідкові зв'язки;
 - уміє спостерігати, обстежувати, аналізувати, виокремлювати головне і другорядне, порівнювати і запам'ятовувати;
 - уміє здійснювати найпростіші форми контролю власної діяльності, перевіряти зроблене, виправляти помилки;
 - здійснює серіацію за величиною, довжиною, масою, об'ємом, орієнтується у просторі та часі;
 - намагається економно використовувати електроенергію, воду, залишки продуктів харчування, вміє виокремлювати першочергові потреби сім'ї;
 - уміє виокремлювати суттєві явища довкілля, порівнювати їх, бачити їх подібність і відмінність;
 - малює, ліпить, аплікує, використовуючи нетрадиційні техніки зображення предметів;
 - уміє розрізняти музичні твори, танцювати, відтворюючи в рухах ритмічний малюнок; співати виразно, без напруження; грати на дитячих музичних інструментах;
 - виготовляє власноруч і з допомогою дорослого конструкції, будівлі, саморобки, використовує їх для реалізації ігрових задумів;

- уміє застосовувати творчий досвід у повсякденній діяльності, досліджувати, продукувати ідеї;
- бере участь в іграх-драматизаціях, іграх-інсценуваннях, театралізованих іграх, передаючи образ за допомогою засобів зовнішньої виразності та пантоміми, вносить творчі фрагменти в театралізацію;
- самостійно організовує і здійснює театралізовано-ігрову діяльність.